

№ 59 (20822)

2015-рэ илъэс

МЭФЭКУ МЭЛЫЛЪФЭГЪУМ и 9

> кыхэтыутыгьэхэр ыкіи нэмыкі къэбархэр тисайт ижъугьотэщтых WWW.ADYGVOICE.RU

Адыгэ Республикэм и Правительствэ игъэзет

Псауныгъэм и Мафэ хагъэунэфыкІыгъ уныгъэ лъыплъэн, врачхэм адэжь кіон, зиуплъэкіун фае.

Мэлыльфэгьум и 7-р псауныгьэм и Мафэу зэрэдунаеу щыхагъэунэфыкІы. А мафэм Адыгэ Республикэм медицинэ профилактикэмкІэ и Гупчэ ипчъэхэр зэкІэми къафызэІуихыгъ. Сыдигъуи мы Гупчэм цІыфэу чІэтыр макІэп, ау мы мафэр хэзыгьэунэфыкІы зышІоигьоу къекІолІагьэр бэ.

— Пчэдыжьым сыхьатыр 9-м къыщегъэжьагъэу типчъэхэр къызэlутхыгьэх. Зипсауныгъэ изытет зэзыгъаш Гэ хэм мэхьанэу яюм, ахэр зыфэзышІоигьохэр къедгьэблэгьагьэх,

кІоліагъэхэм къафаіотагъ. Псауныгъэм икъэухъумэнкіэ шіуагьэ къэзытырэ гьомылапхъэдэхэм, зыщагьотыщтхэм Гуп-

къытфиІотагь Гупчэм иврач шъхьаІэ игуадзэу Шэуджэн Мариет. — ЛъыдэкІуаер, яонтэгъугъэ, анэхэм язытет, агу Іоф зэришІэрэр цІыфхэм ауплъэкіунхэ алъэкіыгъ. Джащ фэдэу лъым хэлъ шъоущыгъур, холестериныр зэрагъэшІагъ. Ащ нэмыкІэу кардиологым, терапевтым гущыІэгъу афэхъугъэх, гумэкІыгъо горэ яІэмэ, ащ идэгъэзыжьын фээхьыгьэ джэуап агьотыгь.

и Мафэ гъомылапхъэхэм ящынэгъончъагъэ зэрэфэгъэхьыгъэр цІыфэу Іофтхьабзэм къечэм иІофышІэхэр къатегущы-

Гупчэм иІофышІэхэм анэмыкІзу Мыекъопэ къэралыгъо технологическэ университетым ІэзэнымкІэ ифакультет истудентхэр мы Іофтхьабзэм хэлэжьагьэх. УплъэкІунхэр зашІыхэм ыуж ежьхэм япсауныгъэ изытет зыфэдэр зэрагьэшІагь.

Мыщ фэдэ Іофтхьабзэхэм сигуапэу сахэлэжьэ зэпыт, къытфиІотагъ Мыекъопэ къэра-2015-рэ илъэсым псауныгъэм лыгъо технологическэ университетым ия 4-рэ курс щеджэрэ Шъоджэ Альбинэ. — СишІошІыкІэ, хэтрэ цІыфи ипса-

Непэ уплъэкІунэу сшІыгъэмэ къызэрагъэлъагъорэмкІэ, сыгу тіэкіу тэрэзэу Іоф ышіэрэп. Ар зэтезгъэуцожьыным пае ищыкІэгъэ Іофтхьабзэхэр згъэцэкІэнхэм сыфэхьазыр, сыда пІомэ узыр икъежьэгъум бгъэхъужьыныр бэкІэ нахь псынкІ хэужъыныхьагъэм нахьи.

Мы мэфэ дэдэм псауныгъэм и Мафэ фэгъэхьыгъэу фаехэр зэкІэ зыхэлэжьэгъэ зарядкэ Мыекъуапэ иурам шъхьа!э щыкІуагъ. Мыекъопэ медицинэ колледжым истудентхэр, гурыт

> еджапіэхэм якіэлэеджакІохэр, гъогурыкІохэр Іофтхьабзэм зэфища-

- УФ-м псауныгъэр къэухъумэгъэнымкІэ и Министерствэ игукъэкіыкіэ непэ мыщ фэдэ Іофтхьабзэ зэхэтщагъ, — къыІуагъ АР-м псауныгъэр къэухъумэгъэнымкІэ иминистрэ иапэрэ гуадзэу Галина Савенковам. — Тишъолъыр щыпсэурэ цІыфхэр зылъыплъэжьхэу, спортымрэ физкультурэмрэ ныбджэгъушІу афэхъухэмэ, япсауныгъэ изытет нахьышІу зэрэхъущтым анаІэ тырядгъэдзэныр ары пшъэ-

рылъ шъхьајзу тијзр.

Нэбгырэ 200-м ехъу Іофтхьабзэм къекІолІагъ. Орэд чэфым дырагъаштэзэ, Адыгеим испортсмен пэрытхэм ащыщхэу тхэквондомкІэ Урысыем гъогогъуихырэ ичемпионкэу, дунаим гъогогъуитТурэ чемпионкэ щыхъугъэу, фитнес-инструкторэу Елена Лаврухинам кикбоксингымкІэ дунаим ыкІи Европэм ячемпионэу Борсэ . Астемир игъусэу зарядкэр зэ-

ГЪОНЭЖЬЫКЪО Сэтэнай. Сурэтыр Алла Загуменновам тырихыгъ.

НЕПЭ КЪЫХЭТЫУТЫХЭРЭМ АЩЫЩХЭР:

Я 2-рэ нэкІубгъор

Къэбар зэфэшъхьафхэр.

<u>Я 3-рэ нэкІубгъор</u>

ТекІоныгьэм ия 70-рэ ильэс ипэгьокІэу Мыекьопэ фотоклубэу «Лэгьо-Накъэр» кІэщакІо зыфэхъугъэ къэгъэлъэгъоным, адыгабзэм иІофыгъохэм яхьылІэгьэ тхыгьэхэр.

Я 4-рэ нэкІубгъор

Гьобэкъуае къыщыхъугъэ СтІашъу Ахьмэд Хэгъэгу зэошхом лІыгъэу щызэрихьагъэм, зы унагьо имэфэ хьылъэу гукъэкІыжьхэм къахэнагъэм афэгьэхьыгь.

ЦІыфхэр ригъэблэгъагъэх

Урысые Федерацием и Президент пшъэрылъ къызэрэфишІыгъэм тетэу пщыныжь языгъэхьырэ Федеральнэ къулыкъум Адыгэ РеспубликэмкІэ и -гредин станов пробрам кІэгоу Ягъые Рэмэзан Урысые Федерацием и Президент иприемнэу Адыгэ Республикэм щыІэм 2015-рэ илъэсым мэлылъфэгъум и 2-м цІыфхэр щыригъэблэгъагъэх.

Уголовнэ пщыныжь ягъэхьыгъэнымкІэ Адыгэ Республикэм ипрокурор иІэпыІэгъу шъхьаІэу Дмитрий Герасимовыр, Урысыем пщыныжь ягьэхьыгьэнымкІэ и Федеральнэ къулыкъу Адыгэ РеспубликэмкІэ и ГъэІорышІапІэ иІофышІэхэу цІыфхэм ятхьаусыхэ тхылъхэм ахэплъэнхэу ыкІи зэшІозыхынхэу зытефэхэрэр мы Іофтхьабзэм хэлэжьагъэх.

ХьапсчІэсхэм паспортым икъыдэхынкІэ, Урысыем пщыныжь ягъэхьыгьэнымкІэ и Федеральнэ къулыкъу иведомствэ апшъэрэ еджапІэхэм ачІахьэ зышІоигъохэм ищыкІэгъэ документхэм ягъэхьазырынкіэ, уголовнэ-гъэцэкІэн системэм иІофышІэхэм щыІэкІэ амалэу яІэр нахьышІу шІыгъэнымкІэ ІэпыІэгъу ягъэгъотыгъэным епхыгъэ Іофыгъохэм мы мафэм ахэплъагъэх.

Урысыем пщыныжь ягьэхьыгъэнымкІэ и Федеральнэ къулыкъу Адыгэ РеспубликэмкІэ и ГъэІорышІапІэ ипащэ ипшъэрылъхэр зыгъэцакІэгорэм цІыфхэм ятхьаусыхэ тхылъхэм къащаІэтыгъэ Іофыгъохэр зызэшІуахышт. ахэр зэрагьэцэкІэжьыгъэм ехьылІэгъэ докладхэр Урысые Федерацием и Президент и Полномочнэ лІыкІоу Къыблэ федеральнэ шъолъырым щыІэм зырахьыліэштхэ піальэхэр ыгьэнэфа-

Адыгэ Республикэм и ЛІышъхьэ иунашъу

Зидунай зыхъожьыгъэхэр агу къызыщагъэк ыжьырэ мафэм (Радоницэм) ехьыл агъ

Адыгэ Республикэм и Законэу 1995рэ илъэсым мэзаем и 14-м аштагъэу N 168-1-р зытетэу «МэфэкІ мафэхэмрэ хагъэунэфыкІырэ мафэхэмрэ яхьылІагъ», Адыгэ Республикэм и Законэу 2007-рэ илъэсым бэдзэогъум и 6-м аштагьэу N 102-р зытетэу «Адыгэ Республикэм и ЛІышъхьэ ехьылІагь» зыфиюхэрэм адиштэу, зидунай зыхъожьыгъэхэр агу къагъэкІыжьыныр хабзэ зэрэхъугъэм епхыгъэу, Мыекъуапэрэ Адыгеимрэ яепархие и Пащэу, епископэу Тихон къызэрэкІэлъэІугъэм теткІэ:

1. Зидунай зыхъожьыгъэхэр агу къагъэкІыжьынхэм пае Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ игъэцэк ІэкІо къулыкъухэм япащэхэм 2015-рэ илъэсым мэлылъфэгъум и 20-м яІофышІэхэм зыгъэпсэфыгъо мафэ аратынэу.

2. Чыпіэ зыгъэіорышіэжьынымкіэ къулыкъухэм, нэмык къулыкъухэмрэ зэхэщэн-хэбзэ лъапсэу яІэм емылъытыгь у организациехэмрэ япащэхэм зидунай зыхъожьыгъэхэр агу къызыщагъэкІыжьырэ мафэм (2015-рэ илъэсым мэлылъфэгъум и 20-м) яІофышІэхэм зыгъэпсэфыгьо мафэ ятыгъэнымкІэ ищыкІэгъэ амалхэр зэрахьанхэу.

Адыгэ Республикэм и Ліышъхьэу ТХЬАКІУЩЫНЭ Аслъан

къ. Мыекъуапэ, мэлылъфэгъум и 3, 2015-рэ илъэс

Ящык Іагъэр арагъэгъотыныр пшъэрылъ шъхьаl

АР-м экономикэ хэхьоныгъэмкІэ ыкІи сатыумкІэ и Министерствэ иколлегие зичэзыу зэхэсыгьоу мы мафэхэм и агьэм хэлэжьагьэх АР-м и Премьер-министрэу КъумпІыл Мурат, мы министерствэм илІыкІохэр, муниципалитетхэм япащэхэм ягуадзэхэр.

ИкІыгъэ илъэсым изэфэхьысыжьхэмрэ къихьэгъэ илъэсым пшъэрылъэу зыфагъэуцужьыхэрэмрэ къатегущыІагъ АР-м экономикэ хэхъоныгъэмкІэ ыкІи сатыумкІэ иминистрэу Ліыхэсэ Махьмудэ.

— 2014-рэ илъэсым Адыгеим иэкономикэ ыкІи исоциальнэ лъэныкъо зыпкъ итыгъ. ЗэкІэмкІи шъолъырым къыщахьыжьырэр сомэ миллиард 80-м нэсыгь, ар икІыгьэ ильэсым ельытыгъэмэ, проценти 103,5-м кІэхьагь. Арэу щытми, экономикэм ылъэныкъокІэ Урысыем ишъолъырхэр зэкІэ къиныгъохэм яолІагьэх, тэри ащ тыхэфагь. ГущыІэм пае, инвестициехэм алъэныкъокІэ Іофышхо тшІагъэ нахь мышІэми, 2014-рэ илъэсым инвестициеу тишъолъыр къыхалъхьагъэр сомэ миллиард 16-м нэсэу къеlыхыгъ.

Ведомствэхэм ыкІи ІэнатІэ зыІыгь пащэхэм тэрэзэу Іоф зэрамышІэрэм, административнэ пэрыохъухэр зэрэщыІэхэм къахэкlыкІэ проект инхэм ащыщхэр шыГыныгым шыпхырашынхэ зэрамылъэкІыгъэр АР-м и Премьер-министрэ щысэу къыхьыгъ.

Сомэ миллиард 68-рэ фэдиз зытефэрэ инвестиционнэ проектхэм джырэ уахътэм Іоф зэрадашІэрэр ЛІыхэсэ Махьмудэ къыхигъэщыгъ. Ащ къызэриІуагъэмкІэ, инвесторхэр тиреспубликэ къещэлІэгъэнхэр къины къэзышІырэр энергетикэм ылъэныкъокІэ гумэкІыгьоу къэуцухэрэр арых. Республикэм иэнергетическэ къэкІуапіэхэр гъэкіэжьыгъэнхэм фэші гъэрекІо Іофтхьэбзэ гъэнэфагьэхэр зэхащагьэх. Ахэм ащыщ зэlухыгъэ lахьзэхэлъ обществэу «Россети» зыфиlорэм зэзэгьыныгъэу дашІыгъэр. Джащ фэдэу гъэстыныпхъэм ылъэныкъокІи къэуцурэ гумэкІыгъохэм язэшІохын министерствэр ыуж ит.

Бизнесым ылъэныкъокІэ къэралыгьо ІэпыІэгьур икъу фэди-

зэу зэрамыгъэфедэрэм зэримыгъэразэрэр КъумпІыл Мурат къыІуагъ. 2015-рэ илъэсым ищылэ мазэ ехъулІэу мы лъэныкъомкІэ амыгъэфедэгъэ ахъщэр къэнагъ. Джащ фэдэу предпринимательхэм аратырэ грантхэр, лизингым ылъэныкъокІэ субсидиеу къэзыгъэзэжьын фаехэр икъу фэдизэу агьэфедагьэхэп. Гъэхъэгьэ дэгъоу плъытэн плъэк ыщтыр икІыгъэ илъэсым сомэ миллион 200-кІэ предпринимательхэм ІэпыІэгъу зэрафэхъугъэхэр ары.

Гарантийнэ фондым имылъку зэрифэшъуашэу зэрамыгъэфедагъэри КъумпІыл Мурат къыхигъэщыгъ, АР-м экономикэ хэхъоныгъэмкІэ ыкІи сатыумкІэ и Министерствэ и офыш і эхэми, муниципалитетхэми анаlэ зытырагъэтын фаехэр къари-Іуагъэх.

Предпринимательхэм Іэпы-Іэгьу ядгьэгьотын фае, — къыхигъэщыгъ АР-м и Премьерминистрэ. — Къэралыгъом ІэпыІэгъо къытІупшырэр ахэм ашІзу, зэрифэшъуашэу агъэфедэхэ зыхъукІэ ары шъо шъуи-Іофшіэн шіуагъэ къытэу зыплъытэн плъэкІыщтыр.

Зэхэсыгъом хэлэжьагъэхэр нэмык Іофыгъохэми атегущыІагьэх, унэшьо гьэнэфагьэхэри ашІыгъэх.

(Тикорр.).

НыбжьыкІэхэр **ЗЭНЭКЪОКЪУГЪЭХ**

Урысые зэнэкъокъоу «Живая классика» зыфиІорэм ичІыпІэ уцугьо шІэныгьэхэм зыщыхагьэхьорэ Адыгэ республикэ институтым бэмыш Тэу щы-

Ар я 4-рэу Мыекъуапэ щызэхащэ. Я 6 — 8-рэ классхэм ащеджэрэ кіэлэеджэкіохэр усэ зэфэшъхьафхэм Іупкізу къяджагьэх, анахь дэгьоу ар къызыдэхъугъэхэр къыхагъэщы-

Республикэм ирайонхэм къарыкlыгьэ кlэлэеджэкlо 30 фэдиз ащ хэлэжьагь. Адыгэ республикэ хэушъхьафыкІыгьэ (коррекционнэ) еджэпІэ-интернатым щеджэхэрэми мыщ зыщаушэтыгъ. НыбжьыкІэхэр еджэным нахь фэщагъэ хъунхэр, шІэныгъэу аlэкlэлъхэм ахагъэхъоныр ары пшъэрылъ шъхьаІэу зэхэщакІохэм зыфагъэуцу-

Усэм lyпкlэу укъеджэн закъор арэп ныбжьык Іэхэм пшъэрылъэу яІагьэр, ахэм зыкъызэрашІырэм, къызэджэхэрэ усэм гупшысэу хэлъыр, купкІэу иІэр

къызэрэраІотыкІыгъэм жюрим уасэ фишіыгь.

Зэфэхьысыжьэу ашІыгьэхэмкІэ апэрэ чІыпІэр фагьэшьошагь Мыекъопэ районым ит гурыт еджапІзу N 7-м икІэлэеджакІоу Максим Кравченкэм. ЯтІонэрэ чІыпІэр къыдихыгъ Тэхъутэмыкъое районым ит гурыт еджапləv N 15-м щеджэрэ Станислав Коноваловым. Ящэнэрэ чыпіэр зэфагощыгь Теуцожь районым ит гурыт еджапІэу N 4-м къикІыгъэ Гъомлэшк Иринэрэ Тэхъутэмыкъое районым ит гурыт еджапІэу N 11-м щеджэрэ Хьатитэ Казбекрэ. ТекІоныгьэ къыдэзыхыгьэхэр Урысые Федерацием изэнэкъокъоу Москва щыкощтым конхэ алъэкІыщт.

ПІАТІЫКЪО Анет.

Сурэтхэр Іэшъынэ Аслъан тырихыгъэх.

Ямэфэкі хагъэунэфыкіыгъ

АР-м хэгъэгу кІоцІ ІофхэмкІэ и Министерствэ хэхьэрэ следственнэ подразделением икъулыкъушІэхэм джырэблагъэ ямэфэкІ хагъэунэфыкІыгъ. Ильэс 52-кІэ узэкІэІэбэжьмэ, пэшІорыгъэшъ следствием иІофшІэн зэхищэн ылъэкІынэу хэгьэгу кІоцІ къулыкъум фитыныгъэ иІэ хъугъэ.

Мы подразделением икъулыкъушІэхэр бзэджэшІагьэ зыщызэрахьэгьэ чІыпІэм апэу екІуалlэхэрэм ащыщых.

Адыгеим рэхьатныгъэ илъыным ыкІи бзэджашІэхэм апэшІуекІогъэным следовательхэм я ахьышхо хаш ыхьэ. Тарихъым зэрэхэхьагъэмкІэ, мы подразделением Іоф щызышІэхэрэр ясэнэхьаткіэ Іэпэіэсэныгъэшхо ыкІи ліыхъужъныгъэ зыхэлъхэр арых.

Мы уахътэм республикэмкІэ следственнэ гъэ Іорыш Іап Іэм пэщэныгъэ дызэрехьэ юстициемкІэ полковникэу Дмитрий Деминым. Подразделением нэбгыри 136-рэ хэт. Ахэм зэкlэми ясэнэхьаткІэ ІэпэІэсэныгъэшхо зэряІэм ишыхьат щытхъу хэлъэу къулыкъур зэрахьырэр. Следственнэ подразделением гьогу къин къыкјугь, арэу щытми, ащ ипшъэрылъхэр зэмыхъокІхэу къэнагъэх. Тыгъоным, хъункІэным, наркотикхэр ыкІи Іашэхэр хэбзэнчъэу къызэрэрагьэкІокІыхэрэм япхыгъэхэр, цІыфым ипсауныгъэкІэ зэрар ин езыхын ылъэкІыщт ыкІи гъэпцІагъэ зыхэлъ, экономикэм ылъэныкъокІэ зэ-

рахьэрэ бзэджэшІагьэхэр арых нахьыбэрэмкІэ АР-м хэгъэгу кіоці Іофхэмкіэ и Министерствэ хэхьэрэ следственнэ подразделением зэхифыхэрэр.

БлэкІыгъэ илъэсым уголовнэ Іоф 3053-мэ следственнэ гъэ-ІорышІапІэр ахэплъагъ. Ахэм языщанэр хьыкумым ІэкІагъэ-

Непэ подразделениер лъэгапізу зынэсыгъэм яіахьышіу ьулыкъум иветеранхэми Ахэм ІэпэІэсэныгъэшхоу аІэкІэлъымкІэ ныбжьыкІэхэм адэгуащэх, щысэтехыпІэ афэхъух.

АР-м хэгьэгу кlоцl ІофхэмкІэ иминистрэу Александр Речицкэр зимэфэкІ хэзыгъэунэфыкlыгъэ пстэуми къафэгушІуагь, гьэхъагьэу яІэхэм къащамыгъакізу, ыпэкіз лъыкіотэнхэу къафэлъэlуагъ.

— Адрэ шъолъырхэм ягъэпшагъэмэ, АР-м иследственнэ подразделение июфшіэнкіэ анахь гъэхъагъэ зышІыхэрэм ащыщ. Подразделением ипащэ имызакъоу, мыщ Іоф щызышІэрэ следовательхэми ар яшІу-къыІуагъ министрэм.

ЗиІофшІэнкІэ къахэщыгъэ къулыкъушІэхэм нэужым щытхъу тхылъхэр А. Речицкэм аритыжьыгъэх.

КІАРЭ Фатим.

О ІОФШІЭНЫР

Япчъагъэ джыри хэхъуагъ

Адыгэ Республикэм цІыфхэм ІофшІэн ягъэгъотыгъэнымкІэ икъэралыгъо къулыкъу и ГъэІорышІапІэ тхьамэфэ тельытэ упльэкІунхэу ышІыхэрэм къызэрагьэльэгьуагьэмкІэ, гьэтхапэм и 25-м къыщыублагъэу и 31-м нэсырэ пІалъэм ІофшІэн зимыІэхэу атхыгъэхэм япчъагъэ республикэм льэгапІэу щыриІэр процент 1,46-м нэсыгь.

НэмыкІзу къэпІон хъумэ, лъэ гъэнэфагьэкІз къзуцущтхэу мафэм къыкІоцІ нэбгыри 138рэ ІофшІэн ямыІэу алъытагъэх. Ахэм ащыщхэу нэбгырэ 24-р -ынжышафеведев дехепышфо гъэхэм е аlутхэр нахь макlэ зэрашІыгъэхэм къахэкІэу къы-ІуагьэкІыгьэх. ТельхьэпІэ зэфэшъхьафхэм апкъ къикІэу а тхьамафэм къыкоці нэбгыри 145-рэ учетым хагъэкІыжьыгь. Зэкіэмкіи Іофшіэн лъыхъухэу учетым хэтхэр нэбгырэ 2932рэ хъущтыгъэх.

ЦІыфхэр ІуагьэкІыщтхэу, пІэ-

Іофшіэн зимыі эхэу атхыгьэхэр е Іофшіэгъу піэлъэ имыкъум республикэм зэкіэ Іоф зышіэн техьащтхэу унашьо зэрашіыгьэм зылъэкІыщтхэу щыпсэухэрэм ехьылІэгъэ къэбархэр зыцІэ япроцент 1,46-рэ мэхъух. Тхьа- къетіогьэ Гъэіорышіапіэм икъулыкъухэм тхьамафэм къыкоці предприятие ыкІи организацие зыбгъупшІмэ къалъагъэІэсыгъэх.

КъызэрэтшІошІырэмкІэ, лъэш дэдэу щымытми, ІофшІэн зи-ублагьэм льапсэ фэхъугьэх экономикэ кризисымрэ предприятиехэм продукциеу къыдагъэкІырэм, фэІо-фашІэу агъэцакІэхэрэм щэфакіохэр къазэракІэупчІэхэрэм къызэрэкІичыгъэмрэ.

СЭХЪУТЭ Нурбый.

Адыгэ Республикэм и ЛІышъхьэрэ Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинетрэ гухэкіышхо ащыхъугь Адыгэ автоном хэкум игъэцэкІэкІо комитет культурэмкІэ игъэlорышlaпlэ илъэсыбэрэ ипэщэгъэ Хэшх Шыхьамыз Пщыхъыжъ ыкъом идунай зэрихъожьыгъэр ыкІи ащ иунагъорэ иІахьылхэмрэ афэтхьаусыхэх.

ТекІоныгъэм ия 70-рэ илъэс ипэгъокІ

ЛІЗЦЖХЭР ЗЭРАПХЫ

Мыекьопэ кьэлэ администрациер, Урысыем исурэттеххэм я Союз икъутамэу Адыгеим щыбэр, Мыекьуапэ ифотоклубэў «Лэгьо-Накьэр» кІэщакІо фэхьухи, ТекІоныгъэм ия 70-рэ ильэс ипэгьокІэу къэгъэлъэгьон республикэм икъэлэ шъхьаlэ кънщызэІуахыгъ.

— Хэгъэгу зэошхом илъэхъан дзэм къулыкъуш1э к1уагъэ. фашистхэм язэхэкъутэн хэлэжьэгьэ дзэкІолІхэм, партизанхэм, заом ыкІыб щыІэхэу Іоф зышІэщтыгъэхэм лІыгъэу зэрахьагъэм гукІэ тылъыІэсызэ, ныбжьык Іэхэр тарихъым нахьышіоу щыдгъэгъозэнхэмкіэ тищыкlагъэх, — къыщиlуагъ зэхахьэм Мыекъуапэ иадминистрацие культурэмкІэ игъэ-ІорышІапІэ ипащэу Цэй Розэ. КІэщакІохэм якІэщакІоу, сурэттех ціэрыюу Кирнос Аркадий тыфэраз. Сурэттех ІэпэІасэхэри, ныбжьыкІэхэри къэгъэлъэгъоным ащ чанэу къыхегъэлажьэх.

Илъэс 17-м итэу Казахстан икъалэу Алма-Ата игурыт еджапІзу N 36-р Николай Горяевым къыухыгъ. Ащ лъыпытэу хэгъэгур къыухъумэнэу

Берлин нэсыгъэу пыйхэм язэхэкъутэн зэрэхэлажьэщтыгъэр щыгъупшэрэп. Николай Горяевым орденхэр, медальхэр къыфагъэшъошагъэх. Венгрием, нэмыкіхэм ащыіэу разведкэм хэтыгъ, мамыр щы ак Іэм къемыщ фэдэ къэгъэлъэгъонхэр пыйхэрэм алъыхъущтыгъ, къыгъотыщтыгъэх.

> Николай Горяевымрэ ишъхьэгъусэу Еленэрэ зэхахьэм къыщыгущыІагъэх. Заом ыуж Саратов дэт консерваторием шеджэхэээ нэІуасэ зэфэхъугъагъэх. ЯщыІэныгъэ искусствэм епхыгъэу гъашІэр къызэдахьы. Илъэс 96-рэ зыныбжь Н. Горяевым ытхьакІумэхэр мэузых, жъажъэу зэхехы, арэу щытми, общественнэ Іофыгьохэм ахэлажьэ.

Сергей Бердихиным тырихыгъэ сурэтэу «МэфэкІыр»,

Еутых Самирэ исурэтхэу заом хэлэжьагьэмэ афэгьэхыгьэхэр, Аркадий Кирнос итворчествэ щыщ сурэтхэу Хэгъэгу зэошхом ліыгьэ щызезыхьагьэмэ яхьылІагьэхэр, нэмыкІхэри гьэшІэгьоных. ЛІэужхэр зэзыпхырэ сурэтхэм уямызэщэу уяплъы. Тыу Аминэрэ ипхъорэлъфымрэ ясурэт дахэ.

Урысыем ижурналистхэм я Союз хэтэу, гъэзетэу «Адыгэ макъэм» исурэттехэу Іэшъынэ Аслъан ветераным, ныбжьыкіэхэм афэгъэхьыгъэ ІофшІагьэу иІэхэр къэгьэльэгьоным къырихьылІагьэх. КІэлэцІыкІур нэгушІоу ящагу дэс, джэныкъо машІом пэчыжьэп. гумэкІыгьо имыІэу мамыр псэукІэм дэхагъэу хилъагъорэм егъэгушхо. Ветераныр ащ ебгъапшэмэ, тарихъым инэкlубгъохэр ынэгу кІэтых, къэзымыгъэзэжьыгъэ дзэкІолІхэм шъхьащэ афешІы. КІэлэцІыкІу макъэу зэхихырэр кушъэ орэдым фегъадэ, неущрэ мафэр нахьышІу зэрэхъущтым ицыхьэ телъ.

Аркадий Кирнос сурэт пэпчъ гупшысэ хэхыгъэу хилъхьагъэр къиІотыкІыгъошІоп. Ар психолог шъыпкъэу плъытэ хъущт. Офицер шъуашэр зыщыгъ хъулъфыгъзу нэпсыр къызэхырэм макіэп къепіоліэн плъэкіыщтыр. МэфэкІымрэ нэпсымрэ зэрэзэгъусэхэм унаІэ зытеудзэкІэ, лІыхъужъэу фэхыгъэхэр, ма-

мыр щы ак Іэр къы зэраухъумагьэр, фашистхэр заокІэ къызщежьэгъэхэ Берлин зэрэщызэхакъутагъэхэр офицерым пкъырыхьагъэх, игукъэкІыжьхэр жъы хъухэрэп...

Сурэттех 34-мэ яІофшІэгъи 108-рэ зэхэщакІохэм къэгъэлъэгъоным пае къыхахыгъэх. Адыгеим исурэттеххэр дунаим щызэлъашІэх. Болгарием, Польшэм, Францием, Тайвань, Бразилием, Испанием, нэмыкІхэм ащыкІогъэ зэнэкъокъухэм хагъэунэфыкІырэ чІыпІэхэр къащыдахыгъэх. СурэтхэмкІэ къаІотэрэ искусствэм уеплъызэ тхылъхэр къыдэбгъэкІынхэ, кинофильмэхэр тепхынхэ плъэкІыщт. Мыекъуапэ инароднэ депутатхэм я Совет идепутатэу, Общественнэ советэу «Единэ Россием и НыбжьыкІэ гвардие» итхьаматэу Бэрзэдж Асыет къызэрэхигьэщыгьэу, къэгьэлъэгъоныр тарихъым иІотакІу, кІэлэеджакІохэр бэ хъухэу зэреплъыхэрэр тигуап, зэхэщакІохэм ар яшІушІагъ.

ЕМТІЫЛЪ Нурбый. Сурэтым итхэр: Бэрзэдж Асыет, Горяевхэу Еленэрэ Николайрэ, Аркадий Кирнос.

Адыгабзэм иІофыгъохэр

Илъэсибл хъугъэу Мыекъопэ гурыт еджапІзу N 28-м адыгабзэр щясэгъэ-

Адыгабзэр щыІэным, Іоф ышІэным, хэхъоныгъэ ышІыным апае зиягъэ къакІохэрэр къыхэзгъэщыхэмэ сшІоигъу. Апэрэмкlэ, адыгабзэр къэралыгъо гъэ Іорыш Іап Іэхэм, общественнэ-политическэ щы ак Іэм, гъэсэны гъэм, тхылъхэм ягъэпсын алъэныкъокІэ икъу фэдизэу агъэфедэрэп. ЯтІонэрэмкІэ, лъэпкъыр ипчъагъэкІэ зэрэмакІэр ыкІи зэхэсэу зэрэпсэурэр, ящэнэрэр, АР-м щыпсэухэрэм адыгабзэм социальнэ мэхьанэ имыІэу алъытэзэ, ар зэрэзэрамыгъашІэрэр ары.

Шъыпкъэ, демократическэ зэхъокІыныгъэхэм ягъом лъэпкъ культурэхэм ыкІи бзэхэм нахь зыкъаІэтыжьыгъ. Адыгабзэм имэхьани хэхъуагъ, АР-м икъэралыгъуабзэхэм яхьылІагьэу хэбзэгьэуцугьэ щыІэ хъугьэ, ахэм хэхъоныгьэ имеммьдодп едеажелеф минеалишеаля Іоф ешІэ. Къэралыгъуабзэхэм язэгъэшІэн екІолІэкІакІэхэр фэшІыгьэнхэмкІэ а зэпстэуми яшІуагьэ къэкІуагь.

Адыгабзэр нахь классыбэхэм ащакІу хъугъэ, апшъэрэ еджапІэхэм фаехэм зэкІэми ащызэрагъэшІэнэу амал яІ. АдыгабзэкІэ гъэзетхэр, журналхэр къыдагъэкІых, радио ыкІи телекъэтынхэр зэхащэх, тхылъхэр атхых.

Непэ адыгабзэм изэгъэшІэн нахь дэгъоу зэхэщэгъэным пае егъэджэн дехфакашефев едпельной дехуательной дехуательном дехуател тиІэнхэ фае. БзитІур (адыгабзэр ыкІи урысыбзэр) зэдябгъэшІэныр Іоф къызэрыкІоу щытэп. Ар зыпкъ иуцоным охътэ гъэнэфагъэ ищыкІагъ.

ЗэхъокІыныгъэу обществэм хэхъухьэхэрэм бзэм чІыпІэ гъэнэфагъэ щаубыты. Ар адыгабзэми хэолъагъо.

Непэ УФ-м бзэхэм алъэныкъокІэ политикэу зэрихьэрэр ныдэлъфыбзэ--оlеф мынеалышета встыноахех мех рышІэ. А зэпстэури къыдэтлъытэзэ, адыгабзэм Іоф дэтэшІэ.

ХЬЭКІЭКОЖЪ Анет.

ПРОКУРАТУРЭМ КЪЕТЫ

ПэшІорыгъэшъэу адэлэжьэщтых

Наркотикхэр хэбзэнчъзу гъззекіогъэнхэм пэшіуекіорэ комиссиеу Мыекъопэ къэлэ администрацием щызэхэщагъэм изэхэсыгъо хэлэжьагъ Мыекъуапэ ипрокурорэу Тхьазэплъ Аслъан.

Зэхэсыгьом кънщаІэтыгьэ Іофыгьохэм ащыщ зыныбжь имыкъугъэхэм наркотик зыхэлъ пкъыгъохэр зэрагъэфедэхэрэм гумэкІыгьоу къыздихьыхэрэр дэгъэшъ Іофтхьабзэхэр адызехьэгьэнхэр. унэшъо гъэнэфагьэхэр ашІыгьэх.

Іофтхьабзэм зэфэхьысыжьэу фэхъугъэхэм адиштэу, кІэлэцІыкІухэм ыкІи ныбжьыкІэхэм япсауныгъэ къэухъумэгъэным зэрар езыхыщт шІыкІэхэр щыгъэзыжьыгъэнхэр ыкІи ахэм пэшІоры- гъэзыегьэнхэ зэрэфаер къизыІотыкІырэ

Илъэси 5 хьапс тыралъхьагъ

Бэгъушъэ Саидэ ылъэныкъокіэ Мыекъопэ къэлэ хьыкумыр зыхэплъэгъэ уголовнэ Іофыр ыкіэм фэкіуагъ. Гъэпціагъэ зыхэлъ бзэджэшіагъэ зэрэзэрихьагъэм фэші бзылъфыгъэр агъэмысагъ.

Хьыкумым зэригъэунэфыгъэмкІэ, 2012-рэ илъэсым шэкlогъум и 26-м къыщегъэжьагъэу 2013-рэ илъэсым гъэтхапэм и 13-м нэс «Езыгьэжьэгьэк э фермерхэу Адыгэ Республикэм исхэм Іэпы-Іэгъу афэхъугъэныр» зыфиlорэ ведомствэ программэу 2012 — 2014-рэ илъэсхэм ателъытагъэм икъэбар зыщигъэгъозагъ ыкІи ежьыри ащ фэдэ субсидие къызфигъэфедэнэу мурад ышІыгъ.

Мы Іофым изытет шъыпкъэр инэІосэ бзылъфыгъэм римыгъашІэу мэкъумэшфермер хъызмэтшІапІэм ипащэу ащ итхыльхэр С. Бэгьушъэм ыгьэпсыгьэх. ИнэІосэ бзылъфыгъэм ыцІэкІэ ежь иахъщэ щыщ Іахьыр банкым илъэу справкэ къаlихыгъ ыкlи фермэр зыщигъэпсыгъэ унэр бэджэндэу ыгъэлажьэу тхылъ ышІыгъ. Нэужым АР-м мэкъумэщымкІэ и Министерствэ зэхищэгъэ зэнэкъокъум хэлэжьэнэу ыкІи зэтыгъо ахьщэ Іэпыіэгьоу сомэ 1750000-рэ хьурэр къаІихынэу С. Бэгъушъэм ыгъэхьазырыгъэ тхылъ нэпціхэр аіэкіигъэхьагъэх.

Комиссием хэтхэр С. Бэгъушъэм итхылъхэм захаплъэхэм, хэукъоныгъэ зыпари къыхагъэщыгъэп. ИнэІосэ бзылъфыгъэм ыціэкіэ сомэ 1750000-рэ хъурэ зэтыгъо ахъщэ ІэпыІэгъур комиссием иунашъокІэ къыратыгъ.

С. Бэгъушъэм илъэси 5 хьапс ыкІи тазырэу сомэ мини 100 тыралъхьагъ. Бзылъфыгъэм исабыйхэр зэрэцlыкlухэм къыхэкІэу пшъэдэкІыжьыр 2023-рэ илъэсым нэс фызэкІахьагъ.

Илажьэ еуцоліэжьыгъ

Александр Чуровым ылъэныкъокіэ къызэіуахыгъэ уголовнэ Іофым Мыекъопэ къэлэ прокуратурэм дыригъэштагъ.

Автобус уцупІэм дэжь пенсионер бзылъфыгъэм утын зэрэщырихыгъэмкlэ ар агъэмысэ. Хьыкумым зэригъэунэфыгъэмкіэ, 2015-рэ илъэсым мэзаем икъихьэгъухэм Мыекъуапэ иурамэу Депутатскэм тет общественнэ транспортыр къызщыуцурэм дэжь хъулъфыгъэр ешъуагъзу сэкъатныгъз зи!э пенсионер бзылъфыгъэм утын рихыгъ.

Хьыкум зэхэфыныр кІозэ лажьэ зэриІэм А. Чуровыр еуцолІэжьыгъ. Мыекъопэ къэлэ хьыкумым иунашъокІэ ар агъэмысагъ ыкІи илъэси 4 хьапс ты-

Уголовнэ Іоф къафызэ-**І**уахыгъ

Гъогум къытехъухьэгъэ хъугъэшіагъэм ыпкъ къикіыкіэ нэбгырипліымэ шъобжэу атещагъэхэм ахэр зэрарыліыкіыгъэхэм фэші Мыекъопэ район прокуратурэм уголовнэ Іоф къызэјуихыгъ.

Лажьэ зиlэу агъэунэфыгъэм 2015-рэ илъэсым щылэ мазэм и 11-м, мафэм, автомобиль гъогоу «Мыекъуапэ — ТІуапсэ» зыфиІорэм рычъэзэ, автомобилэу ыгъэІорышІэщтыгъэм фыкъуагьэхэр зэриlэхэр къыдимылъытэу гьогурыкІоным ишапхъэхэр ыукъохи, ыпэкІэ къикІыщтыгъэ автомашинэу ВАЗ 2114-м еутэкІыгъ.

А тхьамык агъом къыхэк в АЗ 2114-м исыгъэ нэбгырищым ыкІи ахэм яутэкІыгъэ водителым къыдисыгъэ зы нэбгырэм шъобж хылъэхэр атещагъэхэ хъугъэ, нэужым плІыми ядунай ахъожьыгъ.

Агъэмысэрэм июф Мыекъопэ къэлэ хьыкумым зэхефы.

Джащ фэдэу поселкэу Яблоновскэм щыпсэурэ Иван Жумаевым ылъэныкъокІэ Тэхъутэмыкъое район хьыкумым уголовнэ Іоф къызэІуихыгъ.

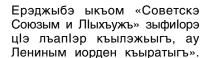
Хьыкумым зэригьэунэфыгьэмкІэ, автомобилэу ВАЗ-21051-р И. Жумаевым ыгъэ Іорыш Іэзэ, гъогуры к Іоным ишапхъэхэр къыдимылъытэу, гъогур зэпызычыщтыгъэ лъэсрык ор тыриутыгъ. ЛъэсрыкІом шъобжэу тещагъэхэм къахэкІэу Инэм дэт сымэджэщым идунай щихъожьыгъ.

И. Жумаевым лажьэ иІэу хьыкумым ыгъэунэфыгъ ыкІи илъэси 2-рэ мэзи 6-рэ хьапс-поселением пшъэдэкІыжь щихьынэу агъэнэфагъ.

Хэти ащыгъупшагъэп, сыди ащыгъупшагъэп

Орэмык Іодых тиліых туж тумых эм

аціэхэр!

Москва къикіи Стіашъу Юрэ адыгэ полковник къыфэкіогъагъ. Ліыхъужъ хъугъэу унэкъощ зэриіэр, ар хъарзынэщым зэрэхэлъыр, зэрилъэпкъэгъур ціыфхэм аригъашіэ зэрэшіоигъор ащ къыіуагъ. «Мы іофым нахь игъэкіотыгъэу ыуж итыщтым ешъуіу» ыіуи Юрэ къысфытеуи, унагъом есіуагъ. 2010-рэ илъэсым тхылъэу Ахьмэд пылъхэр, игъэхъагъэхэр зэрытыр икіалэхэм къахыжьыгъ.

Адыгэ Республикэм и Лъэпкъ музей Ахьмэд фэгъэхьыгъэ къогъупэ къызыщызэlуахым, Советскэ Союзым и Ліыхъужъыціэр къыфаусынэу командирхэм зэрагъэлъэгъуагъэр къыщиlуагъ тичылэу Стіашъу Майор. Ар Емтіылъ Нурбый къытхыжьыгъагъ.

Джы Ахьмэд къырыкІуагъэм кІэкІэу сыкъытегущыІэ сшІоигъу.

стіашъу Ахьмэд 1914-рэ илъэсым Гъобэкъуае къыщыхъугъ. Ар ишъэогъумэ атекныщтыгъ. Кіэлэшхоу, ціыф псынкіэу, мытэрэзэу узекіоныр зимыкіасэмэ ар ащыщыгъ. Зыгорэм мыхъун епшізу къыпфидэщтгъагъэп. Къызыщыхъугъэ, зыщапіугъэ ичылэ шіу ылъэгъущтыгъ, лъэшэу фэщэгъагъ.

Заор къызежьэ мафэм чылэм щыщэу Биданэкъо Къасимэрэ Ахьмэдрэ апэрэу дащыгъэмэ ащыщыгъэх. 1941-рэ илъэсым мэкъуогъум и 23-м къалэу Батайскэ ахэр ащагъэх. Къалэм нэмыцхэр къытебэнагъэх. Пшъэрылъ шъхьаlэу дзэкlоліхэм яlагъэр лъэмыджыр нэмыцхэм арамыгъэштэныр арыгъэ. Ащ мэхьанэшхо иlагъ. Идзэкlоліхэм акlыгъоу а чіыпіэм Стіашъур

щызэуагъ, пшъэрылъ къыфашІыгъэр зэрифэшъуашэм фэдэу ыгъэцэкІагъ.

Андрыхъое Хъусен фэдэу Ахьмэди псэугъэ. Нэмыцхэм къызауцухьэм, гранатыр къыгъэонышъ, ежьыри хэкlодэщтми, адрэхэри зыдихьын гухэлъышlыгъ.

Ахьмэд гранатым фэмыукізу, псаоу, жьы къыщэу нэмыц хьадэхэм къахэнагъ. Батайскэ щыщ бзылъфыгъэ горэм ар къыгъотыгъ ыкіи ІэпыІэгъу къыфэхъугъ. Нэужым Краснодар дэт госпиталым ащи, ылъакъо щытырагъэуцожьыгъ.

Стіашъумэ якіалэ ащ нахьы-

горэм щэр зыхьыщт нэмыцыр

тіэкіу нахьыжьэу къэкіуагъ

ыкІи бзылъфыгъэм ипшъэшъэ-

жъые ціыкіу пае ыгъэуцугъэ

щэ тІэкІур ыгъэбылъынэу игъо

имыфагъэу къыубытыгъ. КІалэр

ащ лъэшэу къыгъэгубжыгъ.

Шхончыр къышти, сабый цІыкІур

ыукІынэу унэм фиузэнкІыгъ.

ИлъэсипшІ зыныбжь пшъэшъэ-

жъыер ІуигъэкІоти, шхончыр піэкІорым тырищэягь. Сянэжърэ

сянэжъпашъэрэ куонхэу ыкІи

бэрэ заом хэлэжьэн амал иІэжьыгьэп, Гъобэкъуае къыгьэзэжьыгь. Ичылэ къызэкІожьым ыуж къорэ пхъурэ къыфэхъугьэх. Икlалэхэу Кимэрэ (АскэркІи еджэх) МулиІэтрэ афэлъэкІыщтыр къэралыгъоми лъэпкъыми афашlагъ. Унэгъо дахэхэр яІэх, ясабыйхэр еджагъэх, гъэсагъэх, къулыкъушІэх. МулиІэт иунагъо пшъэшъищрэ зы шъаорэ къихъухьагъ. ЗэкІэми апшъэрэ гъэсэныгъэ зэрагьэгьотыгь, ежь бзыльфыгъэм илъэс пчъагъэрэ Гъобэкъое гурыт еджапіэм Іоф щишІагъ. МулиІэт къорэлъфпхъорэлъфхэр иІэх. Ыгу къыдащаеу, агъэчэфэу исабыйхэм ар ахэс.

Ахьмэд псаоу къызэрэнагьэм мэхьанэшхо зэриlагьэр къеушыхьаты унэгъо дахэу ышlагъэм. 1948-рэ илъэсым Стlашъу Ахьмэди ишъхьэгъуси дунаим ехыжьыгъэх, ау лlыхъужъым лъэуж дахэ къыгъэнагъ. Ащ шlэжь мыжъобгъу икъуаджэ къыщыфызэlyахынэу рахъухьагъ.

Район депутатэу, общественнэ юфышюу СТІАШЪУ Вячеслав.

Сянэжъ шъхьащэ фэсэшІы

Хэгъэгу зэошхор зынэмысыгъэ унагъо Урысыем итэп сlоми сыхэукъощтэп. Ащ имэшlо лыгъэ зэхэзымышlагъэ, гузэжъогъу такъикъхэр зыпэкlэмыкlыгъэ къэгъотыгъуай. Унагъохэм, цlыфхэм ящыlэныгъэ пэпчъ ар хэхьагъ. Сэ сиунагъуи ахэм ащыщ хъугъэ.

Зао... ЛІзуж псаум якізлэцівкіугьо ащ зыдихьыгь. А уахьтэм сабый цівкіоу щыіагьэхэр джы непэ пенсионерых. Мыщ дэжьым къыхэгъэщыгъэн фае, ныбжьыр арэп сынаіз зытесыдзэрэр. Ахэр заом зэригъэсагъэхэр ары пстэуми апэ къишъырэр.

Адыгеим имызакъоу, Уры-

сыем щызэлъашІэщтыгъэ шІэ-

ныгъэлэжьышхоу ШъхьакІумыдэ

Аслъан Сеты ыкъом итхылъэу

«Ныбджэгъуныгъэу зэуапІэм

щапсыхьагьэр («Дружба скреп-

ленная в боях») зыфиlорэм

мырэущтэу къыщетхы: «Зыкъэ-

ухъумэжьыгъэнымкІэ Министер-

ствэм и Гупчэ имузееу Мос-

ква дэтым сыкІуагъэу сидис-

сертацие Іоф дасшІэзэ, тхы-

лъыпіэ хьалэмэт чіэслъэгъуагъ.

Ащ мырэущтэу итхэгъагъ: «Лы-

хъужъныгъэу зэуапІэм къыщы-

хэфагъэм пае, ыпсэ емыблэ-

жьэу пыим зэрэжэхэхьагъэм

ыкІи патриот шъыпкъэу, зи Ро-

динэ шІу зылъэгъурэм тефэ

шъыпкъ — СтІашъу Ахьмэд

Сэ сшъхьэкіэ сынасыпышіоу зысэльытэжьы, сыда піомэ ильэс 15-м къыкіоці сянэжъ сыкіэрысэу сыкъэтэджыгъ. Александра Кузьминовам ыныбжь мыгьэ ильэс 84-рэ хъущт. Гукіэгъуныгъэу хэльым дакіоу Іушы ыкіи щыіэныгъэр шіу зыльэгъурэ бзылъфыгъэхэм ар ащыщ. Анахь къыспэблэгъэ ціыфыр зэгорэм силэгъугъэу сигупшысэхэм къахахьэщтыгъэп. Гумэкіыгъор сабый ціыкіум ынэхэмкіэ ащ зэо жъалымым икъиныгьохэр зэрильэгъугъэхэр ары.

Охътэ къинэу зэринэкlыгьэр ыгу къыгъэкlыжьынэу сянэжъ селъэlугъ. Нэгъэупlэпlэгъум ащынэхэм чэфынчъагъэ къакlэхьагъ.

СиупчІэхэр естынэу сянэжъ есэгъажьэ:

— УикІэлэцІыкІугьо уахьтэ сыдэущтэу кІуагьа?

Сянэжъ упчіэр ыгъэшіагъоу сынэмэ къакіэплъагъ. Тіэкіурэ гупшысагъэу ащ сшъхьэ іэ къыщифагъ, пытэу сыкъыубытыгъ ыкіи нэпсыцэхэр ынэмэ къакіэтэкъугъэх.

— Заор къызэрежьагъэр къызытаюм, илъэси 10 сыныбжьыгъэр. Сянэ зэрэгъыщтыгъэр къэсэшіэжьы. Сшъыпхъу нахыкіэрэ сэрырэ пытэу тызэриубытыліи, тышюкюдыным щыщынэрэм фэдэу бэрэ тыкъымытіупщыжьэу тиіыгъыгъ. А уахътэм сшыпхъу нахыкіэ илъэси ыныбжьыгъэп.

Сятэ, Николай Кузьминовыр, бэрэ къэмыгущы!эу щысыгъ. Ет!анэ урамым техьагъ. Ащынэпсхэр апэрэу зыслъэгъугъагъэр а мафэр ары. Заор къызщежьэгъэ илъэсым сятэ дэк!ыгъагъ ык!и унэгъо хъызмэтыр сянэрэ сэрырэ зэш!отхынэу къыттефэгъагъ.

— Заом илъэхъан еджапІэм укІощтыгьа?

— Еджэныр сикіэсагъ. Сымышіэрэр зэзгъэшіэныр сыдигъуи сшіогъэшіэгъоныщтыгъ. Ау тикъутыр нэмыцхэр къызэкіохэм, еджапіэр зэфашіыжыгъагъ. Охътэ къинхэр а лъэхъаным къежьэгъагъэх.

ным къежьэгьагьэх.
Заом игьом тэрэзэу тышхэщтыгьэп, тымэлак!эщтыгьэ. Хьалыгьур тлъэгъущтыгьэп, тиунагьок!э тыхэзыщыжьыщтыгьэр картофыр ары. Пчыхьэрэ сянэ сыригьусэу лъэпэдхэр тхъыщтыгьэх. С!ит!ук!э сш!ыгьэм советскэ дзэк!ол!ыр зэригьэфэбэщтым сызегупшысэк!э, с!апэхэр нахь мак!эу узэу къысщыхъуштыгьэ.

Сянэжъ къысфиІотэгъэ къэ-

бархэмкіэ сшіагъэ сянэжъпіашъэу Матренэ заом ипъэхъан чэм зэриlагьэр. ЦІыфхэм ябылымхэр, гъомылапхъэхэр нэмыцхэм атырахыщтыгьэх. Ащ къыхэкІэу чэмыр къакъырым рагьэбыльыхьэгьагь. Былым закъоу иІэр Іамыхыным пае Матренэ лъэгонджэмышъхьэкІэ шысэу нэмыцхэм ялъэІущтыгьэ. ипшъэшъэ цыкloу Надеждэ щэ нэмыкІ ышхыщтыгъэп. Нэмыцыр ащ къеуцолІагъ, чэмыр къафигъэнэжьыгь, ау щэ ыхьынэу бзылъфыгъэм дэжь пчыхьэ къэс къакІощтыгъэ. Охътэ къиныгъ а лъэхъаным щыlагъэр, чэмым рагъэшхын зэрэ--ыжы үеш үезиктын менимиш тырэр мэкІэ дэдагъ. Пчыхьэ Іэпыіэгъу къеджэнхэу рагъэжьагъ. Ахэм якуо макъэ нэмыкі нэмыц кіалэ къекіугъ. Фашист техакіом ыіэ іуидзыгъэу омакъэ къзіугъ, ау сабыим еуагъэхэп. Нэужым кіэлэныбжьыкіэу тиунагъо іэпыіэгъу къыфэхъугъэр етіысыліи кіэлэціыкіум іэ щифагъ. Иджыбэ илъ сурэтыр къырихыгъ. Ащ ишъхьэгъусэрэ ипшъэшъитіурэ итыгъэх. Заом къэмыкіогъагъэмэ аукіынэу къызэрэфагъэпытагъэр къыіуагъ. Кіалэм ынэпсхэр къыкіэтэкъугъэх.

ИгукъэкІыжьэу къышъхьарыуагъэхэм къыхагъэщэІукІыгъэу сянэжъ игущыІэ къыпедзэжьы:

— Тятэ фронтым къикlыжьыныр гугъапlэу тиlагъ. Ар къэ-

кіожьмэ, тиунэ рэхьатныгъэрэ насыпрэ къихъожьыным тыщыгугъыщтыгъэ.
Сятэжъпіашъэ заом тіо къы-

щауlагъ, ау псаоу къэкlожьыгъ. — Сикlэлэцlыкlугъо уахъ-

— Сикіэлэціыкіугьо уахътэ къиныгь, ау Тхьэм къысфигьэшьошагьэр джары, — elo сянэжъ.

Ащ сеплъы ыкіи сегупшысэ: заор зыкіогъэ уахътэм къиныгъоу ыпэкіэ къикіыгъэр сыдэущтэу ащ ыщэчын ылъэкіыгъа? А лъэхъаным къэтэджыгъэ кіэлэціыкіухэр ары ціыфыгъэр зыщымыгъупшагъэу, шіошъхъуныгъэ, гугъапіэ, щыіэныгъэ къытэзытыгъэхэр.

Тянэ-тятэхэм, тянэжь-тятэжь-хэм гущыіэ дахэу апэдгьохырэр макіэ. Ціыфхэм шэн-хэбзэ дахэу ахэлъхэр сэзыгьэшіагьэу, щыіэныгьэм сыщыгушіукіынэу гугьапіэ къысэзытыгьэ сянэжь шъхьащэ фэсшіы сшіоигьу.

Къэбар гъэшІэгъон сызэрэщигъэгъозагъэм пае сызэрэфэразэр ащ есэІо. Илъэсхэр кІощтых, сэри нахьыжъ сыхъущт, ау гукъэкІыжьэу къысфаІотагъэхэр тиунагъо къинэщтых. Ащ фэдэ охътэ къинхэм тащыухъумагъэ тыхъунэу, тидунай рэхьатынэу сыфай.

Ошъогу къаргъор, мамырныгъэр къытфэзыхьыгъэхэм шъхьащэ афэсшІы сшІоигъу. Ахэм лІыхъужъныгъэу зэрахьагьэр ТекІоныгьэм и Мафэ тыгу къэдгъэкІыжь къодыенэу щытэп, ар мафэ къэс тыгухэм арылъын фае. ЖъоныгъуакІэм и 9-м къэралыгъом и Президент сянэжъ къызэрэфэгушІорэ тхыгъэр къыфахьыщт. Тисело щыпсэухэрэр, тигупсэ-Іахьылхэри ащ гъусэ къыфэхъущтых. Сэри сянэжъ лъапіэ гущыіэ дахэхэр пэзгъохыщтых.

Михаил БИРЮКОВ,

я **8-рэ классым ис.** Псэупіэу Преображенскэр.

ащ нахь Іоф дэшІэгьэн фае.

Сыд фэдэрэ лъэхъани художественнэ литературэм пlyныгъэ мэхьанэ иІэн зэрэфаер МэщбэшІэ Исхьакъ къыхигъэщыгъ. КъыткІэхъухьэрэ ныбжьыкІэхэм заджэхэрэм шІуагьэ хахын, щысэтехыпІэ афэхъун, ящыІэныгъэкІэ къафэфедэжьын фае. Гукъау нахь мышІэми, аужырэ илъэс 20-м гурыт еджапіэхэм яіофшіэн піуныгьэ программэр хагьэкІыгь. Піуныгьэр къызыщежьэрэр унагъор ары,

ІэкІэльэу, ар тэрэзэу къызфипехт уеноспешест егыскедефест фае. АдыгабзэкІэ къыдэкІырэ тхылъхэр нахь макІэ зэрэхъугъэр гумэкІыгъоу къэуцухэрэм ащыщ, — ею тхэкю ціэрыюм.

КІэлэцІыкІухэм апае къыдэкІырэ журналхэр нахь гьэшІэгъонэу, аужырэ шапхъэхэм адиштэу гъэпсыгъэ хъухэмэ дэгъу, ау ар зыкІэмыхъурэм охшешахь дедуахеф уоапьахашу зэрэпык одэщтыр ары. Непэрэ мафэм кІэлэцІыкІу журналхэу «Жъогъобын», «Родничок» зыфиюхэрэр мэзищым зэ къыдэкІых. Ахэм якъыдэгъэкІын апэрэ лъэбэкъоу афэхъугъэр, къиныгъоу зэрихьылІагъэхэр МэщбэшІэ Исхьакъ къыІотагьэх.

Республикэ тызэрэхъугъэм ишІуагъэкІэ, журналхэу «Зэкъошныгъ», «Жъогъобын», «ЛинэмыкІ тхылъ тедзапІэхэм къыхаутыным пае ахъщэ яптын фае, ар бэмэ афызэшІокІырэп ыкІи къыдагъэкіын амал яіэп. Ашкіэ ІэпыІэгъу къафэхъун алъэкІыщт произведением икъыдэгъэкІын пэlухьащт грантэу къатlупщырэр, ау ащ тхылъу пылъхэм ягъэхьазырын ІэшІэхэу зэрэщымытыр МэшбэшІэ Исхьакъ къыхигъэщыгъ. Литературнэ зэlукlэхэу щы агь эхэри ч этынагь эх. Шъолъыр зэфэшъхьафхэм къарыкІыгьэ тхакІохэр тадэжь къакІощтыгьэх, тэри тырагьэблагьэщтыгьэ, нэІуасэ тызэфэхъущтыгьэ, -иажосхесыт ејямехеспинејшит щтыгьэ. Непэ нэмык шьольырдехенишеде дехоглахтя мех тшІэрэп, тызэрэшІэжьырэп. Аущтэу зэрэщытыр дэи. Амалэу сиІэмкІэ тиреспубликэ ирайонхэм сэкІо, кІэлэегъаджэ-

«Къэлэмыр къэзыштэрэм сэнаущыгъэ хэлъ»

Урысые Федерацием и Президентру Владимир Путиным иунашъокіэ 2015-рэ илъэсыр литературэм и Илъэсэу агъэнэфагъ.

Адыгэ Республикэм, Къэбэртэе-Бэлъкъарым, Къэрэщэе-Щэрджэсым ялъэпкъ тхэкІо цІэрыІоу, Адыгеим ыцІэкІэ УФ-м и Общественнэ палатэ хэтэу, республикэ ыкІи къэралыгьо тын льапІэхэр къызыфагьэшьошагьэу, Адыгеим итхакІохэм я Союз иправление итхьаматэу МэщбэшІэ Исхьакъ непэрэ мафэм литературэм изытет зыфэдэмкІэ, гумэкІыгьоу къэуцухэрэмкІэ ыкІи пшъэрылъэу зыфагъэуцужьыхэрэмкІэ журналистхэм къадэгощагъ. Пресс-конференцием кІэщакІо фэхъугъэх Адыгэ Республикэм ижурналистхэм я Союзрэ телерадиокомпаниеу «Адыгеимрэ».

Мэщбэшіэ Исхьакъ щыіэныгьэ гьогу гьэшІэгьон къыкІугь, литературэм хэхъоныгьэхэр ышІынхэм фэші макіэп ащ зэшіуихыгъэр. Литературнэ ыкІи общественнэ ІофшІэнышхо зэригъэцакІэрэм фэшІ УФ-м и Президентэу Владимир Путиным тІогьогогьо шІухьафтынхэр къыритыгъэх. КъэкІорэ илъэсым тхэкІо цІэрыІом ыныбжь илъэс 85-рэ хъущт нахь мышІэми, иІофшІэн къыщигъакІэрэп, литературэм ылъэныкъокіэ хэхъоныгъэхэр зэришІыщтхэм пылъ.

— Уилъэпкъ литературэкІэ ебгъэжьэн фае, ары зэкІэми льапсэу тиІэр. ТитхэкІо цІэры-Іохэу Хьаткъо Ахьмэд, КІэрэщэ Тембот ятхыгъэхэр ары сэ щысэтехыпІэ сфэхъугьэхэр, ахэм яшІуагъэкІэ ыпэ сылъыкІотагъ, Нарт эпосыр, типшысэхэр ІзубытыпІэ сфэхъугъэх. Ахэм ауж Пушкиным, Лермонтовым, Толстоим ятхыгьэхэр зэзгьашІэнхэу сыублагъэ, нэужым ІэкІыб къэралыгьохэм ялитературэ сыфежьагь. СишІэныгьэхэм зэрахэзгъэхъощтым ыуж ситыгъ. Непэ къызнэсыгъэм тхылъ нэкІубгъо пчъагъэ семыджэу зы мафэ кІорэп. Сыфай тиныбжыкІэхэр нахьыбэу еджэнхэу. ШыІэныгьэр ыпэкІэ лъэкІуатэ, аужырэ шапдехеілыіш едетшида мехетх щыІэхэ хъугъэ, ау тхылъым шІэныгъэу къыуитырэр гъунэнчъ. Тхьапэм тетхагьэу узаджэрэр гум нахь къенэжьы. ГухэкІ нахь мышІэми, мы аужырэ илъэсхэм тхылъэу къыдэкІыхэрэм хэукъоныгъэхэр ахэтхэу къыхэкІы,

ау ар кіэлэціыкіу іыгъыпіэм, гурыт еджапІэм лъагъэкІотэн фае.

- Литературэм иилъэсэу мыгьэ зэрагьэнэфагьэм мэхьанэшхо иІэу сэльытэ. Непэрэ мефехеждя мехапыхт мефам япчъагъэ зэхапшІэу макІэ хъугьэ. Советскэ Союзым илъэхъан тыгу къэдгъэкІыжьмэ, тхылъэу къыдэкІыхэрэм осэшхо яІагъ, зэІэпахызэ яджэштыгьэх. Тхыльхэр зыщащэрэ тучанхэм цІыфхэр чэзыум хэтхэу аlутхэу плъэгъущтыгъэ, непэ ащ фэдэ тыди щыплъэгъужьыщтэп, тхылъэу къыдэкІыхэрэр зэхэлъэу щылъых, — лъигъэкІотагъ игущыІэ тхакІом.

Муниципальнэ гъэпсыкІэ зиІэ «Къалэу Мыекъуапэ» иадминистрацие ныбжьыкІэ ІофхэмкІэ иотдел иІофышІэхэр ягъусэу Адыгеим итхакІохэм я Союз илъэс къэс зэнэкъокъухэр ныбжьыкІэхэм афызэхещэх. Ахэм ятхыгъэ анахь дэгъухэр журналхэм къащыхаутых. Непэрэ мафэм журналиплІ къыдагъэкІы, тІур — адыгабзэкІэ, тІур урысыбзэкІэ.

Къэтхэрэ ныбжьыкІэхэм япчъагъэ макіэ пфэіощтэп, ау ахэм янахьыбэр художественнэ литературэ зэремыджэрэр къахэщы, темэ гьэшІэгьонхэр къа-Іэтхэрэп. ТхакІом шІэныгъэ куу тературная Адыгея», «Родничок Адыгеи» зыфиlохэрэр къыдагъэкІых. Адыгеим ипрезидентыгъэхэу Джарымэ Аслъани, Шъэумэн Хьазрэти ащкІэ Іэпы-Іэгьу къафэхъугъэх. Непэ АР-м и Ліышъхьэу Тхьакіущынэ Аслъан Іофыр зэрэлъыкІотэщтым ыуж ит, ишІуагьэ арегьэкІы.

«Московская гвардия», «Современник», «Советский писатель» зыфэпощт тхыль тедзэпіэ инхэр щы і эжьхэп. Титхак і охэм япроизведениехэр ахэм къыхаутэу бэрэ хъущтыгъэ. Джы хэм, кіэлэеджакіохэм нэіуасэ, гущыІэгьу сафэхъу, — къыІуагь МэщбашІэм.

ТхакІохэм я Союз ипчъэхэр зэрэзэlухыгьэхэр, шlоигьоныгьэ зиІэхэр ащ кІонхэ зэралъэкІыщтыр кlэухым Мэщбэшlэ Исхьакъ къыхигъэщыгъ. Къэлэмыр къэзыштэрэм зэкІэми сэнаущыгъэ ахэлъэу зэрилъытэрэр, ІэпэІэсэныгъэм хэбгъэхъон зэрэфаер къыІуагъ.

тырихыгъэх.

ПІАТІЫКЪО Анет. Сурэтхэр Іэшъынэ Аслъан

ПЕНСИЕХЭМКІЭ ФОНДЫМ ШЪУЩЕГЪЭГЪУАЗЭ

Сомэ 930-м нэсыгъ

Зэтыгъо ахъщэ тыныр (ЕДВ-р) 2015-рэ илъэсым мэлылъфэгъум и 1-м индексацие зэрашіыгъэм дыкіыгьоу проценти 5,5-кіэ нахьыбэ хъугьэ ЕДВ-р зэратыхэрэм социальнэ фэюо-фэшіэ купым тегъэпсыкіыгъэу къэралыгъом социальнэ Іэпыіэгьоу аритырэм пэіухьэрэ ахъщэри.

Хэбзэгъэуцугъэм зэригъэна- штхэ чыпіэм зэрэкіоштым ыкіи фэрэмкіэ, федеральнэ фэгъэкіо-Ік еспинитиф мехеіих еспинет социальнэ фэlо-фэшlэ купыр натуральнэ шіыкіэм тетэу е ащ тефэрэ ахъщэр къаlахынэу. Мыщ дэжьым хэбзэгьэуцугьэм къыделъытэ социальнэ фэіофашІэхэм ауасэ зэрэпсаоу е ащ щыщ Іахь ыуасэ ахъщэм телъытагъэу къајахын алъэкіы-

ГущыІэм пае, 2015-рэ илъэсым имэлылъфэгъу и 1-м къыщыублагъзу ціыфым ратырэ социальнэ фэіо-фэшіэ купым мазэм пэlуагъахьэрэр сомэ 930-рэ чапыч 12-м нэсэу къаіэтыгъ, ащ хэхьэх:

ищыкІэгъэ Іэзэгъу уцхэм апае сомэ 716-рэ чапыч 40-р; санаторнэ-курорт шІыкІэм тетэу е Іэзэгъэнхэм тельытэгьэ соми 110-рэ чапыч 83-р;

– къэлэгъунэ мэшlокугъогу транспортымкІэ, джащ фэдэу къалэхэр зэзыпхыхэрэ нэмык! транспортымкІэ къызыще Іэзэкъызэрэк южьыщтым пае зещапк јзу соми 102-рэ чапыч

Социальнэ фэlо-фэшlэ купыр умыгъэфедэщтэу ыкІи ащ ычІыпІэ къыкІэлъыкІорэ илъэсым ащ ахъщэу тефэрэр къа-Іыпхыщтэу льэІу тхыль яптыгьагъэмэ, гухэлъэу бгъэнэфэгъагъэр зэпхъокіыжьы пшіоигъоу охъуфэкІэ ПенсиехэмкІэ фондым зыфэбгъэзэнэу ищыкалтып.

Апэрэ шІоигьоныгьэу уиІагьэр зэпхъокІыжьы ыкІи щылэ мазэм и 1-м къыщыублагъэу социальнэ фэlo-фэшlэ купыр натуральнэ шіыкіэм тетэу къаіыпхы пшІоигъоу ухъужьыгъэмэ е ащ фэдэ фитыныгъэ апэмустоыпесть, еместуст е выу уед и 1-р къэмысызэ ПенсиехэмкІэ фондым лъэју тхылъ ептын фае.

Пенсиехэмкіэ фондым и Къутамэу Адыгэ Республикэм щы Іэм ипресс-къулыкъу

ЗАГС-м умыкоуи джы узэгуатхэщт

Ныбжыкіэхэр ЗАГС-м щызэгуатхэнхэм пае чэзыум хэтынхэ фаеу мэхъу. Піальэу къафагъэуцугъэр къэсыфэкІэ джэгуми ежэх, къырагъэблэгъэщтхэми макъэ арагъэјурэп. Джы зызэгуябгъэтхэнэу уфаемэ, Интернетымкіэ ЗАГС-м къэбар фэбгъэхьыми хъущт.

«Об актах гражданского сос- къызэтырегъанэ уасэри нахь Джы сабый къызфэхъугъэхэм арагъэтхыщтми, яlахьылхэм ащыщ идунай ыхъожьыгъэми, сабыир зытырябгъэтхэщтми ахэр Интернетыр бгъэфедэзэ бгъэцэкІэшъунхэу хъугъэ.

Ащ фэдэ шІыкІэм уиуахъти

тояния» зыфиlорэ Законым макlэу лъыптыщт. Ау ябгъэтхызэхъокІыныгъэу фашІыгъэхэм щтым елъытыгъэу ищыкІэгъэ мэлылъфэгъум и 1-м къыщегъэ- тхылъхэр уугъоинхэшъ, ЗАГС-м жьагьэу кіуачіэ яіэ хъугьэ. епхьыліэнхэ фае. Ціыфхэр зэгуатхэхэ хъуми, зэгуатхыкІыжьыхэми зэратхыхэрэм пае къэралыгъо хьакъулахьэу атыщтыр уасэу щыІэм ызыщан.

Уиунэ узэрисэу узэгуатхыкІыжьынэу цІыфхэм амал яІэ зэрэхъурэм ыпкъ къикіыкіэ,

зызэгуязыгъэтхыкІыжьыхэрэм япчъагъэ апэрэ лъэхъаным бэу къыхэхъощт. ЗэкІымыгъужьхэр зы чІыпІэм щымыпсэухэу, къэлэ зэфэшъхьафхэм ащылажьэхэу е ІэкІыб къэралыгъохэм арыкlыжьыгъэхэу къыхэкlы. Ахэр зэlукlэнхэуй, ятхылъхэр арагъэтхыжынхэуи уахътэ яІэп, амали агъотырэп.

Советскэ лъэхъаным зызэгуябгъэтхык Іыжьыным охътабэ ыхыыщтыгь. Ушъхьагьухэр зэшъхьэгъусэхэм яІагьэми, егупшысэнхэу е зэшІужьынхэу мэзэ палъэ ЗАГС-м июфышехэм къаратыщтыгъ. Ары пакІошъ, зэрэзэгокіыжьыхэрэм фэгьэхьы гъэ мэкъэгъэlухэр гъэзетхэм къарарагъэгъахьэхэуи уахътэ щыІагъ. Ащ пае къэмынэу зэмызэгъырэ цІыфхэр зэбгъодэкІыжьыщтыгьэх, унагьохэри зэбгырызыжьыщтыгъэх.

Росстатым макъэ къызэригъэlурэмкlэ, тызхэт лъэхъаным зызэгуязыгъатхэхэрэм япчъагъэ нахь макІэ мэхъу, зэгуатхыкІыжьыхэрэр нахьыб. Зэрэкъэралыгьоу пштэмэ, 2014-рэ илъэсым унэгьо мин 226-рэ кІзу атхыгъэр, ар ыпэрэ илъэсым атхыгъагъэм процент 1,3-кІэ нахь макІ. ЗэгокІыжьыгъэ зэшъхьэгъусэхэр унэгъо мин 693-рэ мэхъух, ахэр проценти 3,5-кІэ нахьыбэх.

(Тикорр.).

(КъызыкІэлъыкІорэр мэлылъфэгъум и 8-м къыдэкІыгъэ номерым ит).

Гощэмыд (ІзутІз ешІы). Ащ пае къыгъэнэныеп мылъку къезыфэкІырэмэ ащыщыгъэмэ. О долларэу уугъоигъэм ымэ еугъэти тишъао ыпшъэ зыкъыришІзгъагъ нахь, фэбагъэ ыгу къыфилъыгъэкІз арэп.

Мэд. Гъэшlэгъонхэр къэоlох лжы...

Гощэмыд. Ар зыфэягъэр боу псынкі у къэсшіэгъагъ.

Мэд. КъэпшІэгъагъи щыІэп, о узыфаер къызышІобгъэшІыгъагъ... Азыфагу зыдэмыдзэгъагъэмэ ары зэкІэми анахьышІугъэр.

Гощэмыд. Силъфыгъэ хэсымыгъэукъо сшlоигъоба.

Мэд. Сэри сшІоигъу кІэлэ закъоу сиІэр унэгъомышІзу къэмынэнэу, лІакъом хахъо фишІынэу. Ори ащ уегупшысагъэмэ нахьышІугъ, къыхихырэр къэбарэу зэхэпхыхэрэмкІз нысэмыдэ пшІзу ущысын нахьи (мэтэджыжы, ишляп зыщелъэжы, щагум дэкІы).

щагум дэкІы). Гощэмыд. Сэ сегъэмысэ сикІэлэ закъо насыпышІоу псэуным пае пшъэшъэ тэрэз къезгъэщэнэу сызэрэпылъым пае. Ау сыда сэ силажьэр мо кІэлэшхор зыкlэмыlэжьмэ? (ПхъэнтІэкІум тетІысхьэ, ыпкъ зэкІи*гъэк Іэу зекъудыи*). Пчэдыжь чъыІэтэгьэ шІагьу, ау унэм щыгопэгъуй, шъхьаныгъупчъэхэр зэрэlухыгъэхэми ишlуагъэ къакІорэп. Кондиционерыр хэзгъэнахэрэп уегъэсымаджэу аюшъ. Адэ ар дэгъугъэмэ, зидэигъэ нэмык чэщи мафи телевизорым щызэхэтымыхырэ Западым тэ къыднигъэсыния?! Тызэмысагъэхэр джаущтэу къытфарагъащэх къозэу тырагъэшъынэу. Хъун закъоу а капиталистыжъхэм къытфашІагьэр Горбачевым «перестройкэр» къыlэкІалъхьи, коммунистхэм ядэкъацэ тыкъызэрэдахыжьыгъэр ары. А дыдыдыгущ, ахэм хабзэр заlыгъым сыдэу тиlоф дэигъа... Хьапсым тычІэсым фэдагъи! СызыкІыгъум ІэнатІэу къашІудихыгъагъэмкІэ непэ къыукъонтхъыгъэр гузэжъогъукІэ къогъум зыкъуаткокІэ, неущ милицэхэр къэкІонхэшъ, ттырахыжьыщт тшІошІызэ макІэп тщэчыгъэр. Джы, ТхьэмкІэ шыкур, хэгъэгу мылъкоу дэпкъ далъхьагъэр зэбгыратхъыфэ, сыд ишІыкІэми, шъхьадж къахитхъышъугъэр мыщынэу ышхыжьын фит. Тэри мары а уцышъо гъэпк агъэхэу тиошэкур изы тшІыгъагъэхэр рызыкъ тфэхъужьыгъэхэу тыщыІ. Тэщ фэдэхэр зыгу тытемыфэхэрэ кІочІэрыпсэу шъхьэубатэхэу «тыгъуагъэхэр гъэпщынэгъэнхэ, зэкlэ къатехыжьыгъэн фае!» зыІохэзэ куохэрэм сиуз ашх! Ахэр къызэрэпшъхьасынхэ щы-Іэп, хабзэм адырерэгъашти. Ау цІыфхэр зэфэгъэдэгъэнхэм изэман икІыгъах! (Телефонэу къытеуагьэр джыбэм къырехышъ, тІэкІурэ зедэІукІэ гущыІэу регьажьэ.) Тхьэм шІу уельэгьу, Шур!.. Ахэмыхьэрэ къамылъфыгьэрэ аlуагь, унэм уимыкlэу хъурэ-шІэрэмэ уащыгъозэна... «Заур икъэщэныгъэу бэмышІэу дэкІогьагьэр къикІыжыыгь» пІуагъа? Олахьэ ифэшъошэ шъыпкъэу псынкіэу къыкіырагъэ-Іагьэм! Икъущт ащ сэ сшъо дихыгъэр сикІэлэ закъо зыкъыпищытІи, зэрэфаеу къыІуантІэу къырыджэгу зэхъум... Ежьыр къашІуикІыжьыгъ пІуа-

гъа? Сыд шъуlуа фэмыгъоты-

щтыгьэр?.. Зыщэжыльагьэр шІу

ымыльэгьоу elo пlyагьа? Ышь-

ХЪУРМЭ Хъусен

Гощэмыдэ инысэхэдак I

Къэшіыгъуиплі хъурэ пьес

Сурэтыр авторым ышІыгъ.

<u>X Э Т X Э Р:</u>

Хьаблэкъо Мэд — пенсием щы із хъулъфыгъэ льэгъупхъ.

Хьаблэкьо Гощэмыд — Мэд ишъхьэгъус, илъэс 50 фэдиз ыныбжь.

Заур — ахэм якlэлэ закъу. Ичрам — Гощэмыдэ ышнахьыкl, илъэс 40 горэ ыныбжь. **Рузан** — Заур игъунэгъу, быдзыщэ зэдешъуагъэх.

Линара (Лора) — Заур икъэщэн. Шыкlор Ислъам — Заур иныбджэгъу. Мэдин — анашист, Ислъам ишъэогъу. Щамсэт — гъунэгъу шъуз.

хьэ тэрэзэпышъ ары.., «зызэрэригъэукъэбзыжьыгъэм» нахь хэмыльми, ащ къыдечъэкіэу егъашіэми игъусэн фэягъэ... Джы шъхьэкіэ ар орэуцу фаеми, сэ си Заур ащ зэрэфеплъэкіыжьын щыіэп... Дэгъу, Шур, непэкіэ ари зы къэбарэу сэбгъэшіагъэ (Телефоныр къызыіуехыжьы). Зи

хъун къэпlуагъэп. (Машинэ псынкlэу къэуцу-гъэм ипчъэlух макъэ къызы-шыlугъэ щагу къыдэхьагъумкlэ маплъэ). Іухьэ-lукlыр джы къырагъэжьагъ. Хэт шъуlуа ипы-щэгъу нэпцlхэм ащыщэу апэ къэсыгъэр? (Къэлэпчъэжъыер мэкlэ-макlэу Испъамрэ Мэдинэрэ къыlуащэишъ, къыдэхьанхэу рамыкоу ашъхьэхэр къыдагъэщых).

Ислъам. Уимафэ шly, Го-

Гощэмыд (ышъхьэ феюжьы). Сищыкіэгъэшхохэм фэдэу джэгунэу къэсыгъэх. Ліыжъымрэ кіалэмрэ агурызгъэіон слъэкіырэп къэлэпчъэжъыер тэрэзэу фашіыжьын зэрэфаер. (Кіалэхэм зафегъазэ.) Арэп, сыд шэнэу шъухэлъа, мыщ шъукъыдамыгъахь піонэу шъушъхьэхэр къэлэпчъэжъыем къыдэжъугъэщхэу?

Мэдин. Заур тыфэягъ... (*ышъ-хьэ фе lожьы*). Зэрэнэгу мыджырыр! Ыгу шlоп.

Гощэмыд. ШъуфэегъишъэкІи хьаулый, имысэу шъукъытефагъ. **Мэдин.** Дэгу хъугъэмэ сшІэ-

рэп, телефонри къыштэрэп... **Гощэмыд.** Сикlалэ сыда зыкlэдэгур, телефоныр унэм къыринагъ нахъ.

Ислъам. Ащыгъум зыгорэм гуlэзэ чъагъэ...

Гощэмыд. Шъо компьютер узым шъукъырифыжьагъ, ара? Мэдин. Ежьыр ары джэгукlэ гъэшlэгъон къыгъотыгъэу ты-

къэкіонэу къытэзыіогъагъэр. Гощэмыд. Шъощ фэдэхэм «унагъо тэшіэ, сабый тэпіу» аіозэ, псэукіэ тэрэз яіэным

пылъых... **Мэдин.** Делэхэр арых зыпшъэ бжьы дэзылъхьажьыным дэгузажъохэрэр.

Гощэмыд. А шъукъызфыlухьагъэми ушъхьагъу горэ иlэ зэпыт. Джаущтэу шъо шъузэрэфаеу шъухэтмэ, «ліышхо» шъухъугъэу шъолъытэн фай.

Ислъам. Аущтэу тІорэп шъыу... (Мэдинэ еІушъашъэ). А спъэгъурэм непи жэбзэ тэрэз къыкІэрытхыщтэп.»

Мэдин (Ислъам реlo). Зыкъызэришырэм сызэригъапэрэ щыlэп, мыщ сэ сыкъызфакlорэр дэгъоу сэшlэ. (Гощэмыдэ зыфегъазэ.) Къызыкlожьыщтыр къытаlоба.

Гощэмыд. Зи хэсшlыкlырэ шыlэп.

КІалэхэм ашъхьэхэр къэлэпчъэжъыем дэкІодыкІыжьхэшъ, бэ темышІэу машинэу ІукІыжьырэм ымакъэ къэІу.

Гощэмыд. Сязэщыгъ мы шъхьэубатэхэм, дэсыгъо мафэхэми яунэхэм арымызэгъэжьхэу. Кіэлэ шъхьапсым гурызгъэіон слъэкіырэп иныбджэгъу дэдэхэу зыкъырагъэлъэгъуми, кіэкіашъурэм фэшъхьафкіэ зэрямыщыкіагъэр. (Телефоныр Іэдакъэм зэрэчіэлъэу унэм ехьажьы).

Машинэ псынкІэм ымакъэ къэ у. Бэ темыш ыу къы үк ыгъэ къэлэпчъэжъыем Заур къыщэльагьо. Ар кроссовкэ фыжьхэр зыпылъ джинс хъокІыгьэмрэ футболкэрэк і фэпагьэ, тхыльыпІэ Іужьу къэмлэнэ піокіэ инкіае ыблыгучіэ чіэубытагь. Столым кІэрэхьэшь, зэригъэзэкІызэ тетхагъэм зеджахэкІэ мэтІысы. Нэужым фэсакъыпэзэ компьютерыр къыдехышъ, ыпашъхьэ регъэуцо, къызэтырихмэ, зэтыриу Іубэжьзэ тІэкІурэ къызызэпиплъыхьэкІэ, хегъанэ.

Заур. Мызыгьэгум десяткэр кьызэрисыутыгьэр факт — компьютер мощн мыдрэ си!эхэм яльытыгьэмэ. Къысатыгьэ заказхэр рысш!ынхэм фытегьэпсыхьэгьэ шъыпкъ. Зэш!онэ Іоф къыхэмыхьэу, Интернетым псынк!эу Іоф ригьэш!эщт, анахь джэгук!э къинэу къаугупшысыгьэри зи римыгьа!оу ыкъудыништ.

Рузанэ щагум къыдэльэразэшъ, Заур дэжь къэтlысы. Ащ узщызэкlоцlырыплъырэ бжъэ къамланым дэлъэу компьютер диск ыlыгъ.

Рузан (ымакъэ чэфэу зыригъэшlэу). О кlалэм унэм ураубытэгъуаий, lофышхохэр зеофэхэн фай?

Заур. Сянэ иорэд нэмык!... Рузан. Сэшіэ, сэшіэ, къысэтхьаусыхылізу мэхъу «компьютерымкіз мэджэгушъ, чэщи мафи щыс» еlошъ.

Заур (*l*эут*l*э еш*l*ы). Компьютерыр джэголъэ къодыеу къыщэхъу.

Рузан. Сэри сибухгалтер Іофшіэнкіэ мэфэ реным компьютерым сызэрэкіэрысыр ышіошь згьэхьун слъэкіырэп. (Дискэу къыхьыгъэр къештэшъ, къыригъэльэгъузэ). Уимысэу сыкъызэкіом мыр сіыгъэу ылъэгъугьэти, джэгукіэ къыпфэсхыгъэу ылъытэгъагъ. Программакіэкіэ зэхэгъэуцуагъэшъ, сфызэхэфырэп, уахътэ уиіз зыхьурэм къызгурыбгъаю сшіоигъу.

Заур. Ар Іофы хъущтэп.

Рузан. Заур, къэошІэжьа, къэбархэр тфэмыуххэу бэрэ тызэрэщысыщтыгьэр?

Заур. Зэкіэ къэсэшіэжьы, Рузан, зы быдзыщэкіэ тызэрапіугьэри, зэш-зэшыпхьум фэдэу тыкъызэрэтэджыгьэри зыщызгьэгъупшэхэрэп.

Рузан. Адэ сшым нахьи сыгу о нахь къызэрэппэблагъэм сыдигъуа гу зылъыптагъэр? Ар ныбжьи къызыхэбгъэщыгъэп.

Заур (ышъхьэ еуфэхыгъэу зи къымы loy т lэк lypэ щэсы, ет lанэ ыгу зэрэпэрэр ымакъэ къыхэщэу). Ащ фэдэ тит ly яз ышъхьэ къихьаныр къезгъэк lyщтыгъэпти, гу пъысымытэ фэдэу зысшыныр нахь сшотэрэзыгъ. Зыкъызэрэсфэпщэйрэм гу зыпъысэтэм университетым тыч lэсыгъ. Линарэ сыгу рихьыгъэу нэ lyacэ сызыфэхъум, Тхьэм нахь сымыш ləy, шыпхъу шъыпкъэу усштэгъагъэти, сигуш lyaгъо къыбдэзгощыгъагъ...

Рузан. Илъэситфэ сызэрысыгъэ общежитием ащ нахъпчыхьэ гомыly щисхыгъэп.

Заур. Нэужым зыкъысщыбдзые зэхъум, угу зыгорэ зэрэщыш эрэм сегуцэфэгъагъ.

Рузан. Зэрэдунаеу къэбгъэушјункјыгъэу къысщыхъоу сыхэтыгъ...

Заур. Сэ къалэм къыщыхъугъэ адыгэ пшъашъэр сыгу итlысхьагъэу сыхэтыгъэми, ар зэрэгурызгъэlощт жабзэ къысфэмыгъотызэ, зэкlэрычыгъэ тыхъугъагъ.

Рузан. А уахътэм орырэ сэрырэ нахьыбэрэ тызэфэзы зэхъум, садэжькіэ зыкъэбгъэзэжьыгъэу къысщыхъугъагъэти, сэщ нахь насыпышю дунаим темытэу къысшюшіы-

Заур. Сишіульэгьу зыфэзгьэшіорэ Линарэ сыгу икіыщтыгьэп, ащ пае къапіорэ льэпкь сшъхьэ къихьэщтыгьэп, джыри тызэіукіэжьынэу гугьэпіэшхо зэрэсимыіагьэм пае сыгу кіэшіэгьагь...

Рузан. Мафэ къэси сыкъежэщтыгъ пlапэ къысфэпщэинышъ, сызыкlэхъопсыщтыгъэ насып лъэбэкъур орырэ сэрырэ зэдэддзынэу.

Заур. Ар къысфыхэбгъэпсы къэси джэуап занкlэм зыщыздзыещтыгь. Етlанэ ошlэ-дэмышlэу зы нэгъэупlэпlэгъукlэ зэкlэри ичlыпlэ иуцожьыгь...

Рузан. А пчыхьэри сынэгу зэрэкlэт: гушlуагьом узэрихьэу, къасlо гори зэхэмыхыжьэу угукlэ сапашъхьэ ущыбыбатэщтыгьэти, сигугъапlэ зэрэзэхэпэтагьэр къэсшlагъ.

Заур. Ары, мафэм Мыекъуапэ сычъагъэу Линарэ сызыфэзым, сидунай икіэрыкізу нурэ шіэтым къызэлъигъэнэфыжьыгъагъ. Джащыгъум тіуми къыдгурыіогъагъ тызэкіэрычыгъзу тыпсэун зэрэтымылъэкіыщтыр.

Рузан. Сэркlэ пшыс мы къэпlуатэрэр... Ащ фэдэу шlу зэрэльэгъухэрэр зыхэтхэр индийскэ кинохэр ары.

Заур. Гу къэбзагъэкІэ зэфашіырэ шіулъэгъур нэмыкіэуи щытын ылъэкІыщтэп. Ау ащи лъэбгъу къезыдзынхэр къыкъокІых. Ори ошІэба сянэ бзэгу Іаемэ къыІуалъхьэрэ къэбархэмкІэ Линарэ нысэмыдэ зэришІыгъагъэр. Ащ пае ушъхьагъухэр къэзгъотыхэзэ, Линарэрэ сэрырэ палъэу зэттыгъагьэр лъызгьэкІуатэщтыгьэ. Джаущтэу теубытэгъэ тэрэз сфэмышІызэ, наркоманым шъхьакІошхо Линарэ къырихи, тІуми тинасып лъэгукІэтын зешІым, джыри зэпэlапчъэ тыхъужьыгь...

Рузан. Зы къызгурыюн сымыльэкырэр. А къызэрэпіуатэу шіу дэдэ шъузэрэльэгъущтыгъэмэ, хэзыгъэукъуагъэу зыфаюрэм Линарэ сыда зыкіыдэкюжьыгъэр?

Заур. Сэри ащ иджэуап къызэрэсымыгъотышъурэм сешхы...

Рузан. Заур, икъущт ори сэри тишіульэгъукіэ тщэчыгъэр. Хъугъахэм зи зэрэхэмышіы-хьажьышъущтыр дэгъоу къыдгурэюшъ, тапэ илъым тызэдегупшысэмэ нахьышіу (Зауры із у столым тельыр еубыты).

Заур (ыгу пэу къэтэджы, зыдэщысыгъэм дэжь щырик ly-кlэу регъажьэ). Ар къызэрык loфэп чlэунагъэр бащэ зыхъук lэ...

Рузан. ЕгъашІи шІу узылъэгъущтыгъэхэмкІэ укъэухъурэигъэшъ, чІзунагъэ щыІэп... ИщыкІагъэр ар плъэгъушъуныр ары... (мэтэджыжьы, щагум дэкІыжьы зыхъукІэ ышъхьэ феІожьы). Джары, Линар, зыгорэм инасып уукъонэу уфежьэ хъущтэп. Ау о пщыгъупшагъ ар къыпфызэкІэрыожьын зэрилъэкІыщтыр.

Заур. (мэтысыжышы, дискэу Рузанэ кыщинагыр кыштэ, гупшысэм хэтэу кызэпиппын-хыу тіэкіурэ зыщыскіэ, гыунагыу пшышыным дэгушыірэм фэдэу зэхэпхэу игупшысэ кырыпыным спсэ илыпіэ пшышырэ зэрэчіэсынагым о гугыпіэ кызуктыгыў садэжы укыя укыны мітыукыгым фэд, зи зыфэежы щыіэп.

Ичрам нэжьо-Іужьоу щагум кьыдахьэ, кьэтэджи, къежэу къэуцугъэ Заур кІэрэхьэшъ, ыІапэ еубыты.

Ичрам. Джыри компьютерым укъеуагъ ара, нахыык!?

Заур. Арэу сэlо. Къэтlысба адэ, сянэшыр *(мэтlысыжьы, Ичрами мэтlысы.)*

Ичрам. Итеплъэкіэ дэишъо теорэп, дэхэкіаен фай пкіэ-кіаутыгъэр?

Заур. Скіэкіаутыгъэп, сырыразэу а сомэ минишъэр ястыгъ.

Ичрам. Олахьэ ахъщэшхом! **Заур.** «Былым тэрэзым ыуасэ лъызытырэр кlэгъожьырэп» alo, чlыфэкlэ къэсщэфыгъ.

Ичрам. Пфятыжьына?

Заур. Ар зыгорэу хъун. Ичрам. Адэ дэгъуба, пхъорэлъфыр. О шъхьэ бэлахьэ пшІот, шыпхъу нахьыжъым зэриІоу, университетыр диплом «плъыжьыбзэкІэ» хьаулыеу къзуухыгъэп ныІа!

(Джыри къыкІэлъыкІощт).

Адыгэ Республикэм и Закон

Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм бюджет зэфыщытык Іэхэр зэрэщыгьэпсыгьэхэм ехьылагь» зыфиюрэм зэхьокиныгьэхэр фэшыгьэнхэм фэгьэхьыгь

> Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм 2015-рэ илъэсым гъэтхапэм и 25-м ыштагъ

А 1-рэ статьяр. Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм бюджет зэфыщытыкіэхэр зэрэщыгъэпсыгъэхэм ехьылlагъ» зыфиlорэм зэхъокіыныгъэхэр фэшіыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм бюджет зэфыщытыкІэхэр зэрэщыгъэпсыгъэхэм ехьыліагъ» зыфиіорэм зэхъокіыныгъэхэр фэшІыгъэнхэм фэгъэхьыгъэм (Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхэугъоягъэхэр, 2008, N 12; 2014, N 7) мыщ фэдэ зэхъокІыныгъэхэр фэшІыгъэнхэу:

1) а 1-рэ статьям хэт гущы эхэу «Урысые Федерацием чІыпіэ зыгъэІорышіэжьыныр зэрэщызэхэщагъэм ехьыліагъ» зыфиюхэрэм ачіыпіэкіэ гущыіэхэу «Урысые Федерацием чІыпІэ зыгъэІорышІэжьыным изэхэщэнкІэ щагъэфедэрэ амалхэр» зыфиlохэрэр тхыгъэнхэу;

2) я 2-рэ статьям ия 2-рэ пункт хэт гущы э «псэупіэхэр» зыфиюрэм ычіыпіэкіэ гущыіэхэу «къэлэ, къоджэ псэупІэхэр» зыфиІохэрэр тхыгъэнхэу;

3) я 7-рэ статьям иа 1-рэ Іахь хэт гущыІэхэу «псэупіэхэм мылъку амалэу яіэхэр» зыфиіохэрэм ачІыпІэкІэ гущыІэхэу «къэлэ, къоджэ псэупІэхэм яlэхэр» зыфиlохэрэр тхыгъэнхэу;

4) я 7-рэ статьям ия 5-рэ пункт хэт гущы э «псэупіэхэр» зыфиюрэм ычіыпіэкіэ гущыіэхэу «къэлэ, къоджэ псэупІэхэр» зыфиІохэрэр тхыгъэнхэу;

5) я 2-рэ статьям иа 1-рэ пункт хэт гущы эу «псэупlэхэр» зыфиlорэм ычlыпlэкlэ гущыlэхэу «къэлэ, къоджэ псэупІэхэр» зыфиІохэрэр тхыгъэнхэу;

6) текстым ыцІэ хэт гущыІэу «псэупІэхэр» зыфи-Іорэм ычіыпіэкіэ гущыіэхэу «къэлэ, къоджэ псэупІэхэр» зыфиІохэрэр тхыгъэнхэу;

7) текстым ыцІэ ыкІи я 16-рэ статьям ахэт гущыlэу «псэупlэхэр» зыфиlорэм ычlыпlэкlэ гущыlэхэу «къэлэ, къоджэ псэупlэхэр» зыфиlохэрэр тхыгъэнхэу.

Я 2-рэ статьяр. Мы Законым кіуачіэ иіэ зыхъурэр Официальнэу къызыхаутырэ мафэм щыублагьэу мы Законым кІуачІэ иІэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Ліышъхьэу ТХЬАКІУЩЫНЭ Аслъан

къ. Мыекъуапэ, гъэтхапэм и 31-рэ, 2015-рэ илъэс

Адыгэ Республикэм и Закон

Адыгэ Республикэм и Законэу «Тыкъэзыуцухьэрэ дунаим икъэухъумэн епхыгьэ полномочиехэу кьэралыгьо хабзэм икьулыкьухэм яІэхэр Адыгэ Республикэм щыгъэцэк І́эгъэнхэм ехьыл Іагъ» зыфи́Іорэм зэхъок Іыныгъэхэр фэшІыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм 2015-рэ илъэсым гъэтхапэм и 25-м ыштагъ

А 1-рэ статьяр. Адыгэ Республикэм и Законэу «Тыкъэзыуцухьэрэ дунаим икъэухъумэн епхыгъэ полномочиехэу къэралыгъо хабзэм икъулыкъухэм яlэхэр Адыгэ Республикэм щыгъэцэкіэгьэнхэм ехьыліагь» зыфиюрэм зэхьокіыныгьэхэр фэшіыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу «Тыкъэзыуцухьэрэ дунаим икъэухъумэн епхыгъэ полномочиехэу къэралыгьо хабзэм икъулыкъухэм яІэхэр Адыгэ Республикэм щыгъэцэкlэгъэнхэм ехьылlагъ» зыфиlоу 2009-рэ илъэсым мэкъуогъум и 3-м аштагъэм мыщ фэдэ зэхъокІыныгъэхэр фэшІыгъэнхэу:

- 1) пэублэм хэт гущыlэхэу «Федеральнэ хэбзэгъэуцугъэм тегъэпсыхьагъэу» зыфиlохэрэм ауж гущыlэхэу «2002-рэ илъэсым щылэ мазэм и 10-м аштагъэм» зыфиюхэрэр хэгьэхьогьэнхэу;
- 2) я 2-рэ статьям хэт гущы эхэу «Федеральнэ хэбзэгьэуцугьэм тегьэпсыхьагьэу» зыфиlохэрэм ауж гущыlэхэу «2002-рэ илъэсым щылэ мазэм и 10-м аштагъэм» зыфиlохэрэр хэгъэхъогъэнхэу;
- 3) я 3-рэ статьям иа 1-рэ пункт кіуачіэ имыіэжьэу лъытэгъэнэу;
  - 4) я 4-рэ статьям:
  - а) я 12-рэ пунктыр мыщ тетэу тхыгъэнэу:
- «12) тыкъэзыуцухьэрэ дунаим зэрар къыфэзыхьырэ псэуалъэхэр ыкІи къэралыгъо уплъэкІун зищыкІагъэхэр»;
- б) я 13-рэ пунктым кlyaчlэ имыlэжьэу лъытэгьэнэу. Я 12-рэ статьяр. Мы Законым кіуачіэ иіэ зыхъурэр Официальнэу къызыхаутырэ мафэм щыублагьэу мы Законым кІуачІэ иІэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Ліышъхьэу ТХЬАКІУЩЫНЭ Аслъан

къ. Мыекъуапэ, гъэтхапэм и 31-рэ, 2015-рэ илъэс N 398

Адыгэ Республикэм и Закон

Адыгэ Республикэм изакон заулэмэ кlyaчlэ ямыlэжьэу льытэгьэным фэгьэхьыгь

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм 2015-рэ илъэсым гъэтхапэм и 25-м ыштагъ

А 1-рэ статьяр. Адыгэ Республикэм изакон заулэмэ кіуачіэ ямыіэжьэу лъытэгъэным фэгъэхьыгъ

Мы къыкІэлъыкІохэрэм кІуачІэ ямыІэжьэу лъытэгъэнэу:

1) Адыгэ Республикэм и Законэу N 40-р зытетэу «Агропромышленнэ производствэм и юфхэм къэралыгъо зэшІохыкІэу Адыгэ Республикэм щафэхъурэм ехьылlагъ» зыфиloy 1997-рэ илъэсым жъо-

ныгъуакІэм и 12-м къыдэкІыгъэм (Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхэугъоягъэхэр, 1997, N 5);

2) Адыгэ Республикэм и Законэу N 131-р зытетэу «Агропромышленнэ производствэм и юфхэм къэралыгъо зэшІохыкІэу Адыгэ Республикэм щафэхъурэм ехьылlагъ» зыфиloy 2003-рэ илъэсым мэлылъфэгъум и 23-м къыдэкІыгъэм зэхъокІыныгъэхэр фэшІыгъэнхэм фэгъэхьыгъэм (Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхэугъоягъэхэр, 2003, N 4).

Я 2-рэ статьяр. Мы Законым кіуачіэ иіэ зы-

Официальнэу къызыхаутырэ мафэм щыублагъэу мы Законым кІуачІэ иІэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Ліышъхьэу ТХЬАКІУЩЫНЭ Аслъан

къ. Мыекъуапэ, гъэтхапэм и 31-рэ, 2015-рэ илъэс N 400

Адыгэ Республикэм ІофшІэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкІэ и Министерствэ иунашъу

Адыгэ Республикэм ІофшІэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкІэ и Министерствэ икъэралыгъо граждан къулыкъушІэхэм якъулыкъу пшъэрылъхэр зэрагъэцакІэхэрэм лъыплъэрэ Комиссием фэгъэхьыгьэ положением зэхьокІыныгьэхэр фэшІыгьэнхэм пае Адыгэ Республикэм ІофшІэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкіэ и Министерствэ унашьо ешіы:

1. Адыгэ Республикэм ІофшІэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкІэ и Министерствэ икъэралыгъо граждан къулыкъушІэхэм якъулыкъу пшъэрылъхэр зэрагъэцакІэхэрэм лъыплъэрэ Комиссием фэгъэхьыгъэ положением ия 12-рэ пункт мыщ фэдэ зэхъокІыныгъэхэр фэшІыгъэнхэу:

1) Адыгэ Республикэм ІофшІэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкІэ и Министерствэ икъэралыгъо граждан къулыкъушІэхэм якъулыкъу пшъэрылъхэр зэрагъэцакІэхэрэм лъыплъэрэ Комиссием къырахьылІэрэ къэбархэу къэралыгьо граждан къулыкъум иІэнатІэ Іухьэ зышІоигъохэм ятхылъхэм япхыгъэхэр уплъэкІугъэнхэм, джащ фэдэу Урысые Феде-

рацием и Президент и Указэу N 1965-р зытетэу 2009-рэ илъэсым Іоныгъом и 21-м аштагъэм къыдилъытэхэрэр гъэцэк агъэ хъунхэм апае мы унашъом иподпунктэу «а»-м иа 1-рэ абзац къэгъэнэжьыгъэнэу;

2) Адыгэ Республикэм ІофшІэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкІэ и Министерствэ икъэралыгъо граждан къулыкъушІэхэм якъулыкъу пшъэрылъхэр зэрагъэцакІэхэрэм лъыплъэрэ Комиссием къырахьылІэрэ къэбархэу къэралыгъо граждан къулыкъум -еалыхпк мехапыхтк мехостионые еаху ентьнени хэр уплъэкlугъэнхэм, джащ фэдэу Урысые Федерацием и Президент и Указэу N 1965-р зытетэу 2009-рэ илъэсым Іоныгъом и 21-м аштагъэм къыдилъытэхэрэр гъэцэкІагъэ хъунхэм апае мы унашъом иподпунктэу «б»-м ия 2-рэ абзац къэгъэнэжьыгъэнэу.

2. Къэбар-правовой отделым ипащэу О.В. Долголенкэм:

мы унашъор Адыгэ Республикэм Іофшіэнымрэ

социальнэ хэхъоныгъэмрэкІэ и Министерствэ исайтрэ Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ игъэцэкІэкІо къулыкъухэм яофициальнэ Интернет-сайтрэ аригъэхьанэу;

- къыхаутыным пае мы унашъор гъэзетхэу «Советскэ Адыгеимрэ» «Адыгэ макъэмрэ» яредакцие, мазэ къэс къыдэкІырэ официальнэ тедзэгъоу «Адыгэ Республикэм ихэбзэгьэуцугьэ зэхэугьоягьэхэр» зыфигорэм агругить эхьан эу;

— Урысые Федерацием ишъолъырхэм яшэпхъэ правовой актхэм яфедеральнэ регистрэ хагъэхьаным пае Урысые Федерацием юстициемкІэ и Министерствэ Адыгэ РеспубликэмкІэ и ГъэІорышІапІэ мы унашъор ІэкІигьэхьанэу.

3. Официальну къызыхаутырэ нэуж мэфи 10 зытешіэкіэ мы унашъом кіуачіэ иіэ мэхъу.

Министрэу ОСМЭН Альберт

къ. Мыекъуапэ, гъэтхапэм и 11, 2015-рэ илъэс N 56

О ТИЗЭІУКІЭГЪУ ГЪЭШІЭГЪОНХЭР

Тызэрыгушхорэ орэды у

Москва, Кавказ шъолъырым, тильэпкьэгъухэр зыщыпсэурэ хэгьэгухэм ащызэльашІэ орэдыІоу Нэфышъ Чэримэ. Мэлылъфэгъум и 10-м Адыгэ Республикэм ифилармоние ащ ипчыхьэзэхахьэ щыкІощт.

Адыгэ Республикэм, Къэбэртэе-Бэлъкъарым, Темыр Осетием — Аланием янароднэ артистэу, хэгъэгу ыкІи дунэе фестивальзэнэкъокъухэм щытхъуцІэхэр къащыдэзыхыгъэ Нэфышъ Чэримэ бэшІагъэу тинэІуас. Щэрджэскъалэ, Налщык, Мыекъуапэ, Краснодар, нэмыкі къалэхэм тащызэіукіэу зэп къызэрэхэкІыгъэр. Мэкъэ ІэтыгъэкІэ къыхидзэрэ орэдхэм уядэlу зыхъукlэ уегъэгушхо. Адыгэхэр, урысхэр, къэндзалхэр, ермэлхэр, фэшъхьафхэр иконцертхэм ачІэсхэу тэлъэгъух.

Орэдэу къыІохэрэмкІэ цІыфхэм алъыІэсын, ыгъэгумэкІынхэ, ярэхьатныгъэ ыукъон зэрилъэкІырэр итворчествэ къыщыхэтэгъэщы. Ч. Нэфышъэм ипчыхьэзэхахьэу Москва щыкІуагъэр Крокус Сити Холл щызэхащагъ. Урысыем икъэлэ шъхьаІэ ихэхыгъэ чІыпІэ концерт къызыщыптыкІэ, искусствэ лъагэм ишапхъэхэм адиштэу орэд къызэрэпІорэр зыдэошІэжьы.

Москва адыгэу дэсыр макІэп. Ар къыдэплъытагъэми, Ч. Нэфышъэм иконцертхэм льэпкъ зэфэшъхьафхэм ащыщхэр зэряплъы-

хэрэм осэ ин фэтэшІы. Чэримэ къызыщытхъужьырэмэ ащыщэп. Иныбджэгъоу Лосан Тимур пщынэо цІэрыІу. Илъэс 25-м къехъугъэу концертхэр къаты. Музыкэм ехьылІэгъэ Іофыгъохэр Т. Лосанэм егъэцакІэх.

- Лосан Тимур зэрэсигъусэм ишІуагъэкІэ ситворчествэ зезгъэушъомбгъугъ, — къеlуатэ Нэфышъ Чэримэ. — Искусствэм ухэтэу зы Іоф уфэлажьэ зыхъукіэ, узэгурыіон, узэрэльытэн фае. Тхьаегьэпсэух ІэпыІэгьу къытфэхъухэрэр.

Аужырэ илъэсхэм Нэфышъ Чэримэ иконцертхэу Мыекъуапэ къыщитыгъэхэр тимэфэкІ мафэхэм атефэхэу зэхищагъэх. Адыгэ Республикэм, адыгэ тхыбзэмрэ культурэмрэ ямафэхэм артист цІэрыІор тихьэкІагъ. Чэримэрэ Тимуррэ Мыекъуапэ якъэлэ гупсэу алъытэшъ, «тихьэкlагъэх» зэрэтlорэр къытфемыгъэкІоуи мэхъу.

Зэныбджэгъу артистхэм шІукІэ афэтлъэ-

гъурэм хэушъхьафыкІыгьэу тыкъытегущыІэ

Шэпхъэ лъагэм узынэскіэ

ЩыІэх тхьаусыхэлэ цІыф цІэрыІохэр, зыгорэхэр аубынхэр якlасэу зыкъагъэлъагъо. «Лъэпкъыр мэкlоды, адыгабзэр зышlэрэр нахь макіэ мэхъу» зыіорэмэ Ч. Нэфышъэм джэуап дэгъухэр аритыжьэу бэрэ тырихьылІагь. Джэнэ дахэ щыгьэу концерт къытыным ыпэкІэ лъэпкъэу зыщыщым егупшысэ. Адыгэ шъуашэр къызыщелъэшъ, пчэгум къехьэ. Лъэпкъ къэшъуакІохэр игъусэхэу тиныдэлъфыбзэкІэ орэдхэр къеІох.

— Адыгэу тызэрэщытыр тыдэ сыщыІэми къыхэсэгъэщы, — зэдэгущыІэгъур лъегъэкІуатэ Нэфышъ Чэримэ. — Адыгэу упсэуным фэші лъэныкъуи 6 сынаіэ нахь атесэдзэ. Адыгэр адыгэу дунаим тетыным фэші адыгабзэр ышІэн фае, лъэпкъ шэн-хабзэхэр къыухъумэнхэр ипшъэрылъ. Адыгэ быракъыр, адыгэ шъуашэр, адыгэ орэдыр, адыгэ къашъор. Ахэмкіэ дунаим нахьышіоу тыщашіэн фаеу сэльытэ.

Ным фэусэ

Чэримэ янэ идунай зехъожьым икъин къыдэзыІэтыгъэхэм афэрэзагъ, ау ыгукІэ рэхьат хъущтыгъэп. Ным фэгъэхьыгъэ усэу зэхилъхьагъэр орэд хъугъэ. Композиторхэу орэдышъор зэзыгъэфагъэхэм яшІушІагъэ щыгъупшэрэп.

Концертэу Мыекъуапэ неущ щык ощтым искусствэр зикlасэхэр ежэх. Амыщэфыгъэ билетэу къэнагъэр мэкІэ дэд. Пчыхьэзэхахьэр гъэшІэгьон зэрэхъущтым тицыхьэ телъ, зэІукІэгъоу зэдытиІэщтым тыдэгуІэ.

Сурэтым итыр: орэдыю ціэрыю Нэфышъ Чэрим.

Зэхэзыщагъэр ыкІи къыдэзыгъэкІырэр:

Адыгэ Республикэм лъэпкъ ІофхэмкІэ, ІэкІыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкъэгъухэм адыряІэ е Гимехестиних пев ыкІи къэбар жъугъэм иамалхэмкІэ и Комитет Адресыр: ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдэщыІэр: 385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Первомайскэр,

197. Телефонхэр: приемнэр: 52-16-79, редактор шъхьаІэм иапэрэ гуадзэр: 52-49-44, редактор гуадзэрпшъэдэкІыжь зыхьырэ секретарыр: 52-16-77.

E-mail: adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхьатыгъэр:

Урысые Федерацием хэутын ІофхэмкІэ, телерадиокъэтынхэмкІэ ыкІи зэльы-ІэсыкІэ амалхэмкІэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ -ыqоІет еІпыІР шІапІ, зэраушыхьатыгъэ номерыр ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр

ОАО-у «Полиграф-ЮГ», 385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Пионерскэр, 268

> ЗэкІэмкІи пчъагъэр 4015 Индексхэр 52161 52162 Зак. 634

Хэутыным узщыкІэтхэнэу щыт уахътэр Сыхьатыр 18.00 ЗыщыкІэтхэгъэхэ уахътэр Сыхьатыр 18.00

> Редактор шъхьаІэр Дэрбэ Тимур

Редактор шъхьаІэм иапэрэ гуадзэр

> МэщлІэкъо Саид

зыхьырэ секретарыр ЖакІэмыкъо Аминэт

ПшъэдэкІыжь

🔷 АДЫГЭ БЫРАКЪЫМ И МАФЭ ИПЭГЪОКІ

МэфэкІым зыфагъэхьазыры

Тиреспубликэ иобщественнэ движениеу «Адыгэ Хасэм» игъэцэкІэкІо куп изэІухыгьэ зэхэсыгьо Іофыгьуабэ къыщаІэтыгь. Адыгэ быракъым и Мафэ мэлыльфэгъу мазэм и 25-м зэрэхэлэжьэщтхэм игъэк Іотыгьэу тегущы Гагьэх.

Адыгэ Республикэм лъэпкъ ІофхэмкІэ, ІэкІыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкъэгъухэм адыряІэ зэпхыныгъэхэмкІэ ыкІи къэбар жъугъэм иамалхэмкІэ и Комитет итхьаматэу Шъхьэлэхъо Аскэр адыгэ быракъым и Мафэ фэгъэ-куп ипащ. Республикэм и Парламент ыштэгъэ унашъом тетэу

мэфэкІыр хабзэм икъулыкъушІэхэм рагъэкІокІыщт. Адыгэ Хасэр зэхэщакІомэ ІэпыІэгъу афэхъущт.

Къэлэ паркым къыщаублэнышъ, зэхэтхэу урамэу Краснооктябрьскэм къырыкІощтых, филармонием мэфэкІ концертыр щызэхащэщт. Ансамблэ цІэрыІоу «Налмэсыр» ащ фэгьэзэгьэщт, ІэпыІэгьу фэхъущтхэри хьазырых. Адыгэ

лахь, Нэхэе Аслъан, нэмыкІхэри

зэхахьэм къыщыгущыІагьэх. Ана-

хьэу къыхагъэщыгъэр адыгэ

быракъыр дунаим щызэлъашІэ зэрэхъугъэр, республикэм ис лъэпкъхэр зэрэзэфищэхэрэр ары. МэфэкІым кІэлэеджакІохэр, ныбжь хэкІотагъэ зиІэхэр зэдыхэлэжьэ-

Сурэтым итхэр: ЦІыкІушьо Аслъан, Стіашъу Юр, Болэкъо Аслъан мэфэкіым тегущыіэх.

Сурэтым итхэр: Мыекъопэ къэралыгъо технологическэ университетым илыкlохэу

ТЕКІОНЫГЪЭМ ия 70-рэ ИЛЪЭС ИПЭГЪОКІ

Лъэпкъ музеим тыгъуасэ щыкІогъэ зэхахьэм Мыекъопэ къэралыгъо технологическэ университетым щеджэхэрэр, къалэм икІэлэеджакІохэр хэлэжьагъэх. Модельерэу КІэдэкІой Нэфсэт

JIIK D музеим щэкіо

Литературэм и Ильэс, ТекІоныгъэм ия 70-рэ ильэс афэгъэхьыгъэ зэнэкъокъу Адыгэ Республикэм и Лъэпкъ музей къыщызэГуахыгъ. СурэтышГ ныбжык Іэхэм я Іэпэ Іэсэныгъэ мэлылъфэгъум и 9-м къагъэлъэгъощт.

япащэу пшъашъэхэм шъошэ зэкІужьхэр къагъэлъэгъуагъэх. Виктория Афанасьевар, Лолита Григорян, ШъхьапцІэжъыкъо Изабеллэ, Юлия Бойко, Алина Клыгинар, Александра Лучинар, Эльвира Закараяр уахътэм диштэрэ щыгъын зэкІужьхэм якъэгъэлъэгъон хэлэжьагъэх.

Адыгеим итарихъ, Хэгъэгу зэошхом, литературэм яхьылІэгъэ къэбархэр къаІотагъэх Лъэпкъ музеим и юфыш І эхэу Надежда Бурмистровам, ШъэоцІыкІу Фатимэ, Сихьаджэкъо Иринэ, Мамырыкъо Фатимэ, нэмыкІхэм.

Іофтхьабзэр Лъэпкъ музеим мэфищэ щыкlощт.

Нэкіубгьор зыгьэхьазырыгьэр ЕМТІЫЛЪ Нурбый.